ᲞᲠᲝᲚᲔᲢᲐᲠᲔᲑᲝ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡᲐ, ᲨᲔᲔᲠᲗᲓᲘᲗ!

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘ

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲒᲐᲛᲝᲓᲘᲡ 1920 ᲬᲚᲘᲡ 3 ᲘᲕᲜᲘᲡᲘᲓᲐᲜ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 206 (20547) — ᲝᲗᲮᲨᲐᲑᲐᲗᲘ, 6 ᲡᲔᲥᲢᲔᲛᲑᲔᲠᲘ, 1989 ᲬᲚᲘ. — ᲤᲐᲡᲘ 3 ᲙᲐ�პ.

ᲡᲐᲞᲐᲠᲚᲐᲛᲔᲜᲢᲗᲐᲨᲝᲠᲘᲡᲝ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔᲡ,

ᲑᲐᲢᲝᲜ ᲓᲐᲣᲓᲔ ᲡᲝᲣᲡ

ᲡᲐᲞᲐᲠᲚᲐᲛᲔᲜᲢᲗᲐᲨᲝᲠᲘᲡᲝ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲒᲔᲜᲔᲠᲐᲚᲣᲠ ᲛᲓᲘᲕᲐᲜᲡ

ᲑᲐᲢᲝᲜ ᲞᲘᲔᲠ ᲙᲝᲠᲜᲔᲚᲘᲡᲣᲚᲘ

ᲞᲐᲢᲘᲕᲪᲔᲛᲣᲚᲝ ᲑᲐᲢᲝᲜᲔᲑᲝ,

საპარლამენტთაშორისო კავშირის 100 წლისთავის გამო მიეძღვნილები საიუბილეო 82-ე კონფერენციის ყველა მონაწილეს. საპარლამენტთაშორისო კავშირის მდიდარი ისტორია და თანამედროვე მრავალპლანიანი საქმიანობა იმას მოწმობს, რომ კავშირი, რომელიც ახორციელებს მის წესდებაში გამოცხადებულ მიზნებს, ემსახურება საერთაშორისო მშვიდობისა და თანამშრომლობის განმტკიცებას.

მრავალმხრივი საპარლამენტთაშორისო დიალოგი მსოფლიო განვითარების საჭირბოროტო პრობლემებზე განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს დღეს, როცა საერთაშორისო საქმეებში მკვიდრდება ახალი პოლიტიკური აზროვნება. სხვადასხვა ქვეყნის პარლამენტართა ერთობლივი ძალისხმევა ხელს შეუწყობს საერთაშორისო ურთიერთობის უფრო დინამიკურ განახლებას, მის დემოკრატიზაციასა და პუნქნიფიკაციას. საბჭოთა სახელმწიფოს საგარეო პოლიტიკაში სოციალისტური დემოკრატიულობის პრინციპის განმტკიცებას.

საბჭოთა სახელმწიფო, რომელიც თანამიმდევრულად იღებს პრაქტიკულ საქმეებში ამ მიზნების რეალიზაციის, უბირთვო და უძალადო მსოფლიოს შექმნისათვის, მხარს უჭერს საპარლამენტთაშორისო კავშირის როლისა და ეფექტიანობის გაძლიერებას სხვადასხვა ქვეყნის პარლამენტართა ძალისხმევის გაერთიანების საქმეში მათი იდეოლოგიური მრწამსისა და პოლიტიკური ორიენტაციის მიუხედავად, მსოფლიოში ნდობისა და ყოველმხრივი თანამშრომლობის განვითარების ინტერესებისათვის, კაცობრიობის გადარჩენისა და პროგრესისათვის.

ვუსურვებ თქვენს კონფერენციას წარმატებულ მუშაობას.

Ш. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘ.

ᲡᲢᲣᲓᲔᲜᲢᲔᲑᲘ ᲐᲨᲔᲜᲔᲑᲔᲜ

ᲗᲘᲗᲘᲫᲚᲘ ᲒᲣᲨᲘᲜ ᲘᲧᲝᲗ, ᲔᲚᲓᲐᲡᲐᲕᲔᲗ ᲠᲝᲛ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲝᲛᲐᲡᲐ ᲓᲐ ᲓᲐᲠᲑᲘᲡ, ᲧᲕᲔᲚᲘ ᲙᲣᲗᲮᲔ-ᲙᲣᲜᲫᲣᲚᲘ ᲐᲭᲐᲠᲘᲡ ᲣᲑᲔᲓᲣᲠᲔᲑᲘᲡ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ: ᲓᲐᲘᲓᲒᲣᲜᲔᲜ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲔᲑᲘ, ᲨᲝᲗᲐᲘᲜᲗᲥᲐ ᲡᲝᲤᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲘ. ᲠᲐ ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲧᲝᲡ ᲐᲛᲐᲖᲔ ᲡᲐᲮᲐᲠᲔᲚᲘ ᲓᲐ ᲪᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲧᲣᲠᲜᲐᲚᲝᲑᲐ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲧᲝᲤᲘᲚᲘ ᲐᲠ ᲘᲧᲝ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲓᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐ. ᲗᲣᲛᲪᲐ ᲓᲠᲝᲡ ᲕᲘᲜ ᲐᲪᲚᲐᲚᲐ ᲛᲧᲣᲠᲜᲐᲚᲝᲑᲐ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲧᲝᲤᲘᲚᲘ ᲙᲣᲗᲮᲔᲑᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲐᲭᲐᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐᲓ. ᲛᲘᲗ ᲣᲤᲝᲠ ᲛᲐᲨᲘᲜ ᲘᲛᲘᲢᲐ ᲗᲐᲛᲗᲐ ᲠᲘᲪᲮᲕᲛᲐ, ᲠᲝᲪᲐ ᲒᲐᲘᲒᲘᲡ, ᲯᲐᲕᲐᲮᲗᲘᲡ ᲣᲤᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲬᲐᲖᲔ ᲣᲜᲓᲐ ᲓᲐᲡᲐᲮᲐᲡᲔᲚᲝᲜᲘ ᲡᲢᲘᲥᲘᲘᲡ ᲛᲘᲮᲔᲖᲘᲠᲤᲚᲘᲡ.

ᲛᲗᲔᲚᲘ ᲖᲐᲤᲮᲣᲚᲘᲡ ᲛᲐᲜᲫᲘᲚᲖᲔ ᲐᲠ ᲨᲔᲛᲬᲧᲓᲐᲠᲐ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘᲗ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚ ᲐᲪᲮᲝᲛᲘᲜᲓᲬᲘᲜᲐᲗᲐ ᲠᲘᲒᲘ. ᲛᲘᲓᲘᲐᲜ ᲓᲐ ᲛᲘᲐᲕᲥᲗ ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲘ: ᲢᲐᲜᲡᲐᲪᲛᲔᲚᲘ, ᲡᲣᲠᲗᲐᲗᲘ, ᲬᲘ�გᲜᲔᲑᲘ, ᲠᲐᲪ ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲘᲐ, ᲡᲐᲛᲨᲔᲜᲔᲑᲚᲝ ᲛᲐᲡᲐᲚᲐ; ᲐᲠᲪ ᲮᲛᲘ ᲖᲐᲛᲗᲐᲠᲘᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ, ᲡᲐᲝᲯᲐᲮᲝ ᲛᲘᲓᲒᲝ ᲭᲔᲠᲘ ᲡᲭᲘᲠᲓᲔᲑᲐᲗ ᲐᲭᲐᲠᲚᲔᲑᲡ.

ᲐᲮᲐᲚᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲠᲐᲝᲜᲘᲡ ᲡᲝᲤᲔᲚ ᲙᲝᲗᲝᲚᲔᲗᲨᲘ ᲠᲐ ᲮᲐᲜᲘᲐ ᲨᲠᲝᲛᲝᲑᲘᲗ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲘᲕᲐᲜᲔ ᲯᲐᲕᲐᲮᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝ ᲣᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲔᲙᲝᲜᲝᲛᲘᲙᲘᲡ ᲤᲐᲙᲣᲚᲢᲔᲢᲘᲡ ᲡᲢᲣᲓᲔᲜᲢᲔᲑᲘ. ᲩᲐᲠᲗᲐᲠᲘᲗ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲐ ᲓᲐᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲘ. ᲛᲐᲗᲘ ᲤᲘᲠᲛᲐᲨᲘ ᲣᲙᲕᲔ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲐ ᲓᲐᲬᲧᲔᲑᲣᲚᲘ. ᲛᲐᲗᲘ ᲜᲐᲮᲔᲚᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲗ ᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲗ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲕᲡ ᲠᲔᲙᲚᲐᲛᲐ ᲓᲐ ᲑᲐᲠᲑᲘᲡ, ᲧᲣᲠᲐᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲬᲧᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲗ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲐᲡᲣᲮᲘᲡᲛᲒᲔᲑᲚᲘᲡ ᲡᲐᲮᲘᲗ.

ᲡᲣᲠᲐᲗᲨᲘ: ᲡᲢᲣᲓᲔᲜᲢᲔᲑᲘ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲘᲡ ᲘᲑᲘᲚᲐᲕᲔᲜ; ᲐᲡᲔ ᲒᲐᲛᲝᲧᲣᲠᲔᲑᲐ ᲓᲦᲔᲡ ᲡᲝᲤᲔᲚᲘ ᲙᲝᲗᲝᲚᲔᲗᲘ.

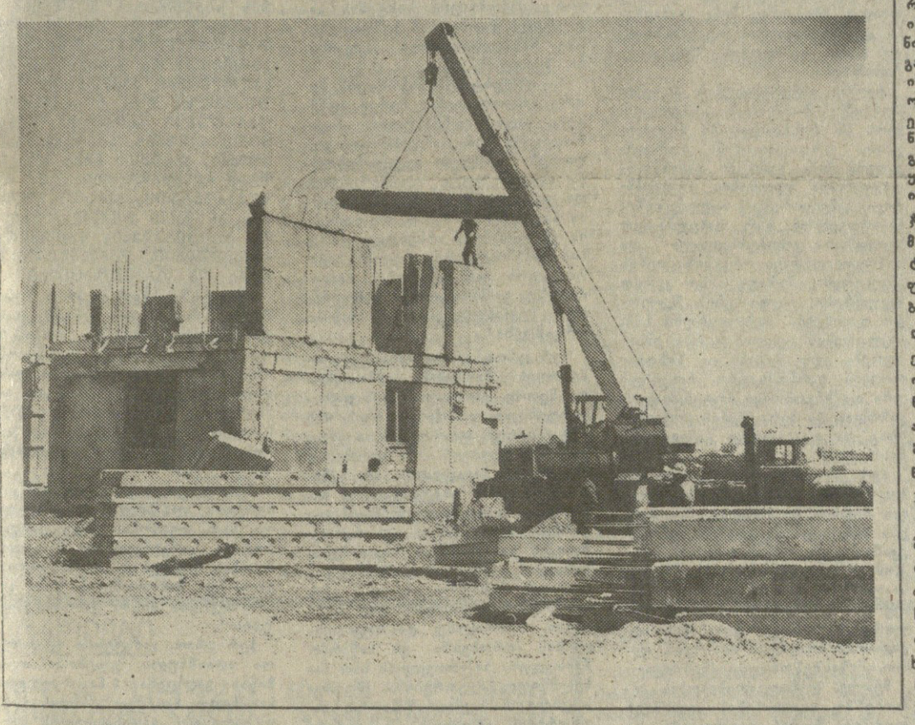

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲨᲘ

ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲐᲨᲘ ᲡᲐᲙᲐᲡᲝ ᲓᲘᲡᲪᲘᲞᲚᲘᲜᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲪᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲛ ᲒᲐᲜᲮᲘᲚᲐ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲐᲨᲘ ᲡᲐᲙᲐᲡᲝ ᲓᲘᲡᲪᲘᲞᲚᲘᲜᲘᲡ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲣᲛᲯᲝᲑᲔᲡᲑᲘᲡ ᲦᲝᲜᲘᲡᲫᲘᲔᲑᲐᲗᲐ ᲒᲐᲜᲮᲘᲠᲕᲘᲡ ᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲗ. მიღებულ გადაწყვეტილებაში აღნიშნულია, რომ მიუხედავად არაერთი მითითებისა, საქართველოს სსრ ვაჭრობის სამინისტრო, ცეკავშირის გამგეობა, სხვა სამინისტროები და უწყებები, ადგილობრივი საბჭოთა ორგანოები ჯერ კიდევ არ ახორციელებენ სათანადო ღონისძიებებს საკასო დისციპლინის დაცვის, ნავაჭრი ამონაგების დროული და სრული ოდენობით ჩაბარების უზრუნველსაყოფად. ყოველივე ეს იწვევს სიძნელეებს რესპუბლიკის ფულის მიმოქცევაში, რაც განსაკუთრებით აფერხებს მუშა-მოსამსახურეთა ხელფასის, პენსიებისა და დახმარებების დროულად გაცემას. ამასთან იქმნება გაფლანგვა-დატაცების შესაძლებლობა.

მიმდინარე წლის აპრილისა და მაისის პირველ ნახევარში მოწყობილი შემოწმებებით გამოვლენილია სავაჭრო და მომსახურების სფეროს ორგანიზაციების მიერ ნავაჭრი ამონაგების დაგვიანებით ჩაბარების 12013 შემთხვევა 7340,8 ათასი მანეთის ოდენობით. განსაკუთრებით საგანგაშო მდგომარეობაა ცეკავშირის სისტემაში, სადაც ადგილი ჰქონდა ამონაგების დაგვიანებით ჩაბარების 10730 შემთხვევას 6519,7 ათასი მანეთის ოდენობით. ვაჭრობის სამინისტროს სისტემაში გამოვლინდა ამონაგების დაგვიანებით ჩაბარების 437 შემთხვევა 511,4 ათასი მანეთის ოდენობით.

შარშან მოწყობილ შემოწმებებთან შედარებით მდგომარეობა რამდენადმე გაუარესდა კიდევ. დარღვევათა რიცხვი გაიზარდა 1,8-ჯერ, ხოლო დარღვევის თანხა — 2,1-ჯერ.

ამ მხრივ სერიოზული მდგომარეობაა შექმნილი ქ. წყალტუბოს ოლქში, აგრეთვე ადიგენის, ამბროლაურის, მაიაკოვსკის, ხარაგაულის, ოზურგეთის, საგარეჯოს, ქარელისა და სხვა რაიონებში. აღნიშნულ საკითხს, საკასო რესურსების ქრონიკული დეფიციტის არსებობის პირობებში, საკმარის ყურადღებას არ აქცევენ ამ რეგიონების ადგილობრივი საბჭოთა ორგანოები, ხოლო სავაჭრო ორგანიზაციები თავიანთი მოუქნელი მუშაობით ვერ ახდენენ შრომის ორგანიზაციის მოწესრიგებას, რის შედეგადაც ადგილი აქვს ამონაგები თანხების არასრულად და დაგვიანებით ჩაბარების შემთხვევებს როგორც ბანკების, ასევე გაერთიანებულ სალაროებში.

შესუსტებულია საქონელბრუნვის გეგმის შესრულებისადმი კონტროლი.

განსაკუთრებით არადამაკმაყოფილებელი მდგომარეობაა მაიაკოვსკის რაიონში, სადაც მარტო აპრილში ცეკავშირის სისტემაში ადგილი ჰქონდა ნავაჭრი ამონაგების დაგვიანებით ჩაბარების 2180 შემთხვევას. ასეთი ფაქტები დამახასიათებელია თითქმის ყველა რეგიონისათვის. თანხების ჩაბარება ძირითადად მესამე დეკადაში, განსაკუთრებით კი თვის ბოლო დღეებში ხდება.

ადგილი აქვს აგრეთვე სავაჭრო ორგანიზაციების სალაროებში დაწესებულ ლიმიტზე ბევრად მეტი თანხების დატოვებას.

აღნიშნა რა საკასო ოპერაციების წარმოების წესების დარღვევის დაუშვებლობა, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭომ არადამაკმაყოფილებლად ჩათვალა სავაჭრო და საყოფაცხოვრებო მომსახურების ობიექტების მიერ საკასო ოპერაციების წარმოების წესების დაცვისადმი კონტროლის განხორციელების მიზნით საქართველოს სსრ ვაჭრობის სამინისტროს, საქართველოს სსრ საყოფაცხოვრებო მომსახურებისა და კომუნალური მეურნეობის სამინისტროს, ცეკავშირის გამგეობის, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოების, წყალტუბოს სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასკომის, ადიგენის, ამბროლაურის, მაიაკოვსკის, ოზურგეთის, საგარეჯოს, ქარელის, ხარაგაულის რაიონების სახალხო დეპუტატთა საბჭოების აღმასკომების გაწეული მუშაობა.

საქართველოს სსრ ვაჭრობის სამინისტროს, საქართველოს სსრ სავაჭრო-კომუნალური მეურნეობისა და მოსახლეობის საყოფაცხოვრებო მომსახურების სამინისტროს, ცეკავშირის გამგეობას, სავაჭრო და ფასიანი მომსახურების ქსელის მქონე სხვა სამინისტროებსა და უწყებებს, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოებს, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასკომს, რესპუბლიკის ქალაქებისა და რაიონების სახალხო დეპუტატთა საბჭოების აღმასკომებს დაევალოთ ორი თვის ვადაში შეამოწმონ დაქვემდებარებულ გაერთიანებებში, ორგანიზაციებსა და საწარმოებში საკასო დისციპლინის დაცვის მდგომარეობა და შეიმუშაონ კონკრეტული ღონისძიებანი ამ მიმართულებით მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად. განიხილონ ამ ორგანიზაციათა ხელმძღვანელების პირადი პასუხისმგებლობის საკითხი, რომელთაც უშუალოდ მიუძღვით ბრალი გამოვლენილ დარღვევებში; საკასო დისციპლინის დასაცავად გააძლიერონ გაერთიანებებისადმი, საწარმოებისა და ორგანიზაციებისადმი საკონტროლო-სარევიზიო მუშაობა. ბანკის სალაროებში ნავაჭრი ამონაგების რიტმულად ჩაბარებისათვის განახორციელონ ზომები დაგეგმილი სასაქონლო ფონდების რესურსების დროულად გამოყოფისა და მიღების უზრუნველსაყოფად.

სსრ კავშირის სახბანკის საქართველოს რესპუბლიკურ ბანკს, რესპუბლიკის სპეციალიზებულ ბანკებს რეკომენდაცია მიეცათ გააძლიერონ კონტროლი სახალხო მეურნეობაში საკასო დისციპლინის დასაცავად, პეროიოდულად მოაწყონ შემოწმებები, გააძლიერონ მუშაობა დაქვემდებარებული დაწესებულებებისადმი საკასო დისციპლინის დაცვის კონტროლის უზრუნველსაყოფად, რეაგირების გარეშე არ დატოვონ დარღვევის არც ერთი ფაქტი.

(ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲞᲔᲜᲡᲘᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲓᲘᲓᲔᲑᲘᲡ ᲤᲝᲜᲓᲨᲘ

ᲐᲛ ᲪᲮᲝᲢᲐ ᲬᲚᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲗ ᲡᲐᲥᲐᲕᲨᲘᲠᲝ ᲞᲠᲝᲤᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲛᲐ ᲛᲝᲣᲬᲧᲝᲓᲐ ᲞᲠᲝᲤᲡᲐᲥᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲬᲔᲕᲠᲘᲡ ᲛᲘᲘᲦᲝᲜ ᲡᲣᲚᲘᲡᲬᲛᲘᲡ ᲓᲐᲛᲬᲐᲮᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲣᲛᲯᲝᲑᲔᲡᲑᲘᲡ ᲦᲝᲜᲘᲡᲫᲘᲔᲑᲗᲐ ᲒᲐᲜᲮᲘᲠᲕᲘᲡ ᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲗ. ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲕᲔᲢᲘᲚᲔᲑᲘᲗ ᲛᲘᲦᲬᲔᲣᲚᲘ ᲨᲔᲛᲝᲛᲪᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲮᲔᲖᲘᲗ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲛ ᲒᲐᲜᲮᲘᲚᲐ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲐᲨᲘ ᲡᲐᲙᲐᲡᲝ ᲓᲘᲡᲪᲘᲞᲚᲘᲜᲘᲡ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲣᲛᲯᲝᲑᲔᲡᲑᲘᲡ ᲦᲝᲜᲘᲡᲫᲘᲔᲑᲗᲐ ᲒᲐᲜᲮᲘᲠᲕᲘᲡ ᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲗ.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲞᲠᲝᲤᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲞᲠᲔᲡ-ᲪᲔᲜᲢᲠᲘ.

(ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲨᲘ

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ ᲒᲐᲘᲮᲡᲜᲐ ᲗᲐᲜᲐᲛᲔᲓᲠᲝᲕᲔ ᲮᲔᲚᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲣᲖᲔᲣᲛᲘ

ᲐᲛᲐᲖᲔ ᲝᲪᲔᲑᲝᲛᲓᲐ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲛᲮᲐᲢᲕᲠᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲮᲔᲚᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲧᲕᲐᲠᲣᲚᲗᲐ ᲛᲠᲐᲕᲐᲚᲘ თაობა. 5 სექტემბერს, რუსთაველის პროსპექტზე, სამხატვრო გალერეის შენობაში გაიხსნა თანამედროვე ქართული სახვითი ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმი. ვერნისაჟზე მოვიდნენ დედაქალაქის საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები, ხელოვნების მოღვაწენი.

— ეს მართლაც თაობათა ოცნება იყო — ჰქონოდათ თანამედროვე ქართული ხელოვნების მუდმივმქმედი ექსპოზიცია ქალაქის ცენტრში, — თქვა მუზეუმის გახსნისას რესპუბლიკის კულტურის მინისტრმა ვალერი ასათიანმა. — ამიერიდან თბილისის სტუმრებს, ხელოვნების ყველა მოყვარულს საშუალება ექნება გაეცნოს ექსპოზიციას, რომელზეც წარმოდგენილია ქართველი ფუნჯისა და საბერეთლის ოსტატების ყველაზე საინტერესო ნამუშევრები 50-იანი წლებიდან მოყოლებული დღემდე და დამთვალიერებელს ნათელ წარმოდგენას უქმნის თანამედროვე ქართული სახვითი ხელოვნების განვითარების გზებზე.

ცნობილმა ქართველმა მხატვრებმა, საზოგადო მოღვაწეებმა, მეცნიერებმა, ქალაქის წარმომადგენლებმა, ქალაქის წარმომადგენლებმა მადლობით მოიხსენიეს ყველა, ვინც მონაწილეობდა ახალი კულტურის კერის შექმნაში.

დარბაზში ანსამბლ „რუსთავის“ შესრულებით ეღერს „მრავალჟამიერი“, და მუზეუმს შემოქმედებითს დღეგრძელობას უსურვებს. მის დარბაზებში, რომლებიც სამხატვრო გალერეის რეკონსტრუირებული შენობის ორ სართულზე განლაგებულა, 886 ავტორის 200-მდე ნამუშევარია გამოფენილი.

მუზეუმის გახსნაზე იყვნენ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი გივი გუშბარიძე, პარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის პირველი მდივანი ბეგლარ მანარაშვილი, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის იდეოლოგიური განყოფილების გამგე ვაჟა ლორთქიფანიძე.

(ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲡᲝᲤᲔᲚᲘ: ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲕᲔᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲘᲗ ᲒᲐᲛᲝᲖᲐᲛᲗᲠᲛᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ?

ᲓᲠᲝ ᲛᲙᲐᲪᲠᲘ ᲒᲐᲛᲝᲛᲪᲓᲔᲚᲘᲐ

ᲛᲐᲘᲐᲙᲝᲕᲡᲙᲘᲡ რაიონში პირუტყვის საკვების დამზადებას კოლსპერული წვიმები აფერხებდა. ხაზოგადოებრივ მეურნეობებში მაინც თიბავდნენ. ახლა კარგი ამინდები დაიჭირა და მასობრივად დაიწყეს სილოსის ჩადება. მასა თითქმის ყველგან კარგია, ორმოებიც შეარეშონტეს, გაუკეთეს დეზინფექცია. ოღონდ ეგ არის, რომ რაიონს რატომღაც არა აქვს სნაუის, ამ ერთობ აუცილებელი საკვების, დამზადების გეგმა. რისი ბრალია ამგვარი ვითარება? ამბობენ, სახნავ-სათესის სიმცირისაო. იქნებ სენაუის ჩადების რთულ ტექნოლოგიას გაურბიან? ყოველ შემთხვევაში მაიაკოვსკელებს „ზემოდან“ არა ჰქონიათ „დაშვებული“ ამ სახის საკვების დამზადების გეგმა და ვერც შევედავებით. ისე კი ცუდი არ იყო რამდენიმე მეურნეობაში თვითონ ეცადათ სენაუის წარმოება. მითუმეტეს, რომ ამისი გამოცდილება ადრეულ წლებში ჰქონიათ.

სიტყვა რომ არ გაგვიგრძელდეს, კონკრეტულად ვთქვათ, რომ მაიაკოვსკის რაიონის საზოგადოებრივ მეურნეობებს დღევანდელი მდგომარეობით პყავთ 4298 სული მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვი, საგეგმოზე თითქმის 300 სულით მეტი. ნახირის მთლიან ოდენობაში 995 სული ფურია.

მეცხოველეობაში თითქმის ყველგან დანერგეს იჯარული შრომა. ამან კი სადღეისოდ ის შედეგები მოგვცა, რომ თითოეულ ფურზე შარშანდელ შესახამის პერიოდთან შედარებით 42 კილოგრამით მეტი რძე ჩამოწველილი. ყოველი ცენტნერი რძის წარმოება შარშანდელთან შედარებით 12 მანეთით არის გაიაფებული. 210 მანეთით გაიაფდა ყოველი ცენტნერი საქონლის ხორცის წარმოებაც ყველაფერი ეს, რა თქმა უნდა, ძალიან კარგია, მაგრამ სერიოზულად უნდა იფიქროს თითოეული საფურაუე ძროხის წველადობის კიდევ უფრო გაზრდაზე.

დღეისათვის რაიონში დამზადებულია 2054 ტონა თივა. ეს შარშანდელ შესახამის პერიოდთან შედარებით 100 ტონით ნაკლებია. ჩამორჩენა განაპირობა უამინდობამ, კერძოდ ხშირმა წვიმებმა. სამაგიეროდ ბუნებრივი სათიბები ძალიან კარგია და საკვებმომპოვებლები თუ უოჩაღად მოიქცევიან, დაგეგმილი 3000 ტონა თივის დამზადება არ უნდა გაუჭირდეთ.

საკვებმომპოვებლებმა ერთ პირობით სულზე 13 ცენტნერი საკვები ერთეული უნდა დაამზადონ. რა თქმა უნდა, ეს ძალიან ცოტა იქნება. ამიტომ რაიონის აგროსამრეწველო გაერთიანება (თავმჯდომარე — რომან კიკნაველიძე) ცდილობს ერთ პირობით სულზე 15,6 ცენტნერი საკვები ერთეული მაინც დაამზადოს. ცუდი ის გახლავთ, რომ 500 ტონა ნამჯა უნდა იყიდონ. ეს დაახლოებით 50 ათასი მანეთი დაჯდება და თავისთავად უარეყოფითად იმოქმედებს მეცხოველეობის პროდუქციის თვითღირებულებაზე, მაგრამ, სამწუხაროდ, მაიაკოვსკელებს სხვა გამოსავალი არა აქვთ. თუ საკმაო საკვებს არ მოიმარაგებენ, ზამთარში მათს საქონელს გაუჭირდება. „აბინი ხომ სახნავ-სათესი სავარგულების სიმცირეს განიცდიან, ამდენად საკვებ ბალახებს საჭირო ოდენობით ვერ თესავენ.

მაიაკოვსკის რაიონის სოფელ ობჩაში რამდენიმე კოლმეურნეობაა. დიმიტროვის სახელობის კოლეკტივში (თავმჯდომარე — ჭემალ გაჩიჩილაძე) დღეისათვის დამზადებული აქვთ 120 ტონა თივა. საგეგმო მიჯნაზე რომ გავიდნენ, კიდევ 60 ტონა დაჭირდებათ. კარგი სათიბები აქვთ და ამ ოდენობის თივას ალბათ დაზვინავენ, მაგრამ დამზადებულ საკვებად მაინც ის ითვლება, რაც ფერმებთან არის მიზიდული. ნახევარი წლის შედეგებით კოლმეურნეობას ხორცი საგეგმოზე მეტი აქვს ჩაბარებული, თუმცა თვითღირებულება გაძვირებულია და ამ საქმეს უნდა მიხედონ, რა გამართლება აქვს იჯარას, თუ პროდუქცია კვლავ ძვირი დაგვიჯდება?

ობჩის მარქსის სახელობის კოლმეურნეობას (თავმჯდომარე — გია ორაგველიძე) 195 მსხვილფეხა საქონელი ჰყავს, აქედან მეწველია 46 ძროხა.

ფურის საშუალო წველადობა 1624, ანუ საგეგმოზე 200 ლიტრით მეტია. განვლილ პერიოდში კოლმეურნეობაში 498 ცენტნერი რძე აწარმოეს. წლიური გეგმა 680 ცენტნერს ითვალისწინებს. ამ შემთხვევაში ძნელი არ არის იმის წარმოდგენა, რომ აქაური მეცხოველეები წლევანდელ დაგალებას უთუოდ შეასრულებენ. ამის გარანტიას ისიც იძლევა, რომ შარშანდელ შესახამის პერიოდთან შედარებით მიღებულია 16 ცენტნერით მეტი რძე.

მიმდინარე პერიოდში ობჩელები არც ხორცის წარმოებაში ჩამორჩნენ. საგეგმოსთან შედარებით 5 ცენტნერით მეტი ხორცი მიპყიდეს სახელმწიფოს. აქაურ სახაბაზეთა, რომ ცენტნერი ხორცის წარმოება 15 მანეთით გაიაფეს. საქონლის ხორცის თვითღირებულება ხომ ბევრ საზოგადოებრივ მეურნეობაში ძალიან გაძვირებულია. მარქსის სახელობის კოლმეურნეობის მეცხოველეობის ფერმაში იჯარული წესით შრომობენ, საკვები დანიშნულებისამებრ, მომჭირნეობით იხარჯება. მოიჯარეები ერიდებიან უნაყოფო ხარჯებს. ყველაფერს თვითონ აკეთებენ. და მით უფრო გასაკვირია, რომ ცენტნერი რძის წარმოება მაინც 5 მანეთით არის გაძვირებული.

ობჩის მარქსის სახელობის კოლმეურნეობას საგეგმოსთან შედარებით 45 სულით მეტი მსხვილფეხა საქონელი ყავს. მეცხოველეები ვარაუდობენ, რომ ეს რეზერვი ხორცის წარმოებისთვის გამოადგებათ, ხოლო მათ ფერმაში 140 სული გამოიზამორჩს. ამისათვის საკვებმომპოვებლებმა 130 ტონა თივა უნდა დაამზადონ. დღეისათვის 80 ტონა დაბუნულეს, ხილოსის ჩადებაც დაიწყეს. სულ 360 ტონა ჭირდებათ. მიუხედავად იმისა, რომ ძალიან კარგი სახილოსე მასა აქვთ, დღეს ძნელია განსაზღვრა, შეასრულებენ თუ არა საკვებმომპოვებლები ამ დავალებას. ისე კი იმედი აქვთ, რომ პირობით სულზე 16 საკვებ ერთეულს დაამზადებენ. საკვების დამზადების პერიოდში 8-აკაციანი ბრიგადის თითქმის ყოველი წევრი გასამრჯელოდ 500-600 მანეთს იღებს.

ფერხათის სტალინის სახელობის კოლმეურნეობამ (თავმჯდომარე — რაინდ კვეტენაძე) რძისა და ხორცის წარმოების ნახევარი წლის გეგმები მნიშვნელოვანი გადაჭარბებით შეასრულა. მაგრამ მიუხედავად მცდელობისა, პროდუქციის თვითღირებულება მაინც გაძვირებული აქვთ. ისე, თუ შარშანდელ შედეგებს გადავხედავთ, აშკარად ჩანს თვითღირებულების გაიაფების ტენდენციები.

ამჟამად საკვებმომპოვებელთა ბრიგადა „ახალქალაში“ თიბავს. ნალექების გამო დაიგვიანეს, მაგრამ სამაგიეროდ მშვენიერი ბალახი განვითარდა. დღეისათვის უკვე დამზადებული აქვთ 90 ტონა თივა და როგორც ჩანს, საგეგმო 180 ტონის მომარაგება არ დავად იმისა, რომ ძალიან კარგი სახილოსე მასა აქვთ, დღეს ძნელია განსაზღვრა, შეასრულებენ თუ არა საკვებმომპოვებლები ამ დავალებას. ისე კი იმედი აქვთ, რომ პირობით სულზე 16 საკვებ ერთეულს დაამზადებენ. საკვების დამზადების პ

თუ შენთვის ქვირფასია მშობლიური ქალაქი

ვერტმფრენავი ქალაქს თავს დასტრიალებდა, დასტრიალებდა დიდხანს, ხშირად რამდენჯერმე უბრეწდებოდა რომელიმე წერტილს, ჩერდებოდა მის თავზე. საქართველოს ტელევიზიის ოპერატორი ვალერი ლომინაშვილი, რომელიც მაგრად იყო მიბმული ქამრებით, ლუკიდან იღებდა... სანაგვეებს.

დიახ, სწორედ სანაგვეებს, დიდსა თუ მცირეს, „ოფიციალურსა“ თუ „თვითმოქმედს“, რომლებიც გაჩნდა ქალაქის სხვადასხვა ნაწილში, თანაც, ხშირად ყველაზე მოულოდნელ ადგილებში. სად არ ვნახავთ მათ! შვენებარი სახლების ეზოებში და გზისპირებზე, ხევებისა და მდინარეების ნაპირებზე, რომლებსაც უკვე ვეღარც კი ვუწოდებთ მდინარეებს, საწარმოთა ირგვლივ, რკინიგზის ვაკისის გასწვრივ... შეიძლება კონკრეტულად აღვნიშნოთ ის ქუჩები და ადგილები, სადაც თავმოყრილია ეს „პროგრესის თანამგზავრები“, მაგრამ ვფიქრობთ, რომ ეს სულაც არ არის საჭირო: თითოეულ თბილისელს შეუძლია დაგვისახელოს ათობით ადგილი, სადაც თვითონ ან მის მეზობლებს გადაუყრიათ ხლომე ან ძველი კარადა, ან დამტვრეული ნიჟარა, ან რაიმე სამშენებლო ნაგავი, რომელიც „არ მიაქვს“ ნაგვის მანქანას.

რას არ ვნახავთ ამ სანაგვეებზე! ავტომობილის ძველ საბურავებსა და ფუნდებული რკინაბეტონის კონსტრუქციების ნამსხვრევებს, ცარიელ რკინის კასრებსა და დამტვრეულ კარს, „ყიგულებისა“ და კამაზების ჩონჩხებსა და ჯართის გროვას, დამტვრეულ აგურს, მინას და ნახერხის გროვებს... ერთი სიტყვით, არის ყველაფერი, რაც არ სჭირდება ადამიანს ყოველდღიურ ცხოვრებაში, რამაც უკვე მოჭამა თავისი დრო. აღარაფერს ვამბობთ იმაზე, რომ აქ უძვირფასესი ნედლეულია მეორადი გადამუშავებისათვის. ეს სანაგვეები აშუქყიანებენ ქალაქს, ანტისანიტარიის წყარო, ბუზებისა და მღრღნელების ბუდეა.

ტელევიზიის გადამღებ ჯგუფთან ერთად ვერტმფრენავში იყვნენ რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს, პარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტისა და საქალაქო საბჭოს აღმასკომის ხელმძღვანელი მუშაკები, აგრეთვე ქალაქის რაიაღმასკომების თავმჯდომარეები. გვერწმუნეთ, რომ სწორედ ისინი იყვნენ ყველაზე დაინტერესებული პირები, ერთი ილუმინატორიდან მეორისაკენ მიდიოდნენ, რათა უკეთ დაენახათ, თუ რა ხდება იქ, ქვემოთ. მაშინვე ფანქრით ინიშნავდნენ იმ ადგილებს, რომლებიც მათთვის ჯერ კიდევ უცნობი იყო.

ერთი სიტყვით, ვერტმფრინავის სალონში ჩვეულებრივი მუშაობა მიმდინარეობდა.

ეს მუშაობა დაიწყო საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭომ, რომელმაც უშუალოდ მოჰკიდა ხელი რესპუბლიკის დედაქალაქში სისუფთავის დამყარებას, იქ ეკოლოგიური ვითარების გაჯანსაღებას. სავსებით კანონზომიერ შეკითხვაზე, რატომ მოჰკიდა მინიცდამაინც ამ საქმეს ხელი მინისტრთა საბჭომ, და არა საქალაქო საბჭოს აღმასკომმა, პასუხი მივიღე პრეზიდიუმის სხდომაზე: ქვეყანაში ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება პარტიისა და მთავრობის საქმიანობის ერთ-ერთი გენერალური მიმართულებაა, ამიტომ მინისტრთა საბჭო უფუძველოდ ვერ დატოვებს ქალაქის გაჭუჭყიანების, ალბათ, ძირითად ფაქტორს — სანაგვეებს. გარდა ამისა, დღეს წინა პლანზე დგება პოლიტიკური კულტურის ამაღლების პრობლემა. კი მაგრამ, რა პოლიტიკურ კულტურაზე შეიძლება ვილაპარაკოთ, თუ არ ავამაღლეთ საყოფაცხოვრებო კულტურა, არ ვისწავლეთ ნებისმიერი ცივილიზებული ქვეყნისათვის სავალდებულო საერთო ცხოვრების წესების, მათ შორის, სანიტარიულ-ჰიგიენური წესების დაცვა?

ტელევიზია უჩვენებს, თუ რა დავინახეთ ვერტმფრინავიდან. ეს, მეტი რომ არა ვთქვათ, ძალზე არასახარბიელო მდგომარეობაა რესპუბლიკის დედაქალაქში. მაგრამ ციდან დათვალიერება თვითმფრინავი როდი იყო. მას ჰქონდა თავისი გაგრძელება. საკითხი განხილეს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს პრეზიდიუმის სხდომაზე.

თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარის მოადგილემ ემზარ ტურძელაძემ მოახსენა პრეზიდიუმს ქალაქში სანიმუშო სანიტარიული წესრიგის დამყარების მიზნით გაწეული მუშაობის შესახებ, თქვა, რომ ხორციელდება გარკვეული ღონისძიებანი „უკანონო“ სანაგვეების სალიკვიდაციოდ, საყოფაცხოვრებო ნაგვის გატანის ზუსტი ორგანიზაციისათვის. კერძოდ, 129 დაფიქსირებული სანაგვეიდან უკვე ლიკვიდირებულია 88, გაწმენდაზე მუშაობდა ათასობით ადამიანი და ასობით მანქანა. სანიტარიულ-ეპიდემიოლოგიურ სამსახურს, რაიონული საბჭოების აღმასკომებს მეეცათ მკაცრი მითითება ყურადღებით ადევნონ თვალყური წესრიგს, გამოიყენონ დარღვევათა მიმართ კანონით მინიჭებული უფლებები. მან მოიყვანა იმ საწარმოების ხელმძღვანელთა, ცალკეულ მოქალაქეთა მოსაგვარებლად დიდი შრომა გაწეული მშენებლებმა. წყლის პრობლემა გადაწყვეტილია. ცხელი წყალიც ყოველთვის იქნებათ.

საგანგებოდ გაისინჯა სანიტარიული კვანძები, ხარისხოვანი გამოდგა. — ეს ახალგაზრდა ინჟინრის ჰამლეტ ტყეშელაშვილის მონდომებული მუშაობის ნაყოფია, — თქვა კობა მაისურაძემ. — იგი დიდი პასუხისმგებლობით მოეკიდა ობიექტს, ელექტროგაყვანილობაც მისი მეთვალყურეობით დამონტაჟდა.

— სახურავზე რამდენადმე გვიღალატა, განაგრძობს კობა, — მოსკოველი სპეციალისტები მოვიწვიეთ. რადგან „მოსკოვკურორტმშენის“ ორგანიზაცია დახელოვნებულია ახლებურ გადახურვაში, მაგრამ დიდთოვლობამ გვიჩვენა, რომ გადახურვა წარმატებით არ დამთავრდა, სასადილოშიც ჩამოქონა და კოჯუსშიც. თუმცა ეს მდგომარეობა უკვე გამოსწორდა. ახლა მიმდინარეობს ბოლიკლინიკის მოპირკეთებისა და დამონტაჟების ბოლო სამუშაოები.

მთავრდება მისასვლელი გზის მოსაფალტება, მოედნის კეთილმოწყობა, დაიდგა ლამპიონები, საძილე ოთახები გაიწყვეს ავეჯით...

ასე რომ, „ლიახვი“ მალე იზეიმებს ახალმოსახლეობას... საუკეთესო საჩუქრისათვის პირველ რიგში მადლობა ეთქმის საქკურორტმშენის ტრესტის მმართველს ოთარ ჭყონიას, რომელმაც მშენებლობის მაღალხარისხოვან წარმოებაში ჩაიბა ტრესტის წმყვნნი უბნები: თბილისის, ბორჯომის, მცხეთის, წყალტუბოს სამშენებლო სამმართველოები. ამ ობიექტისადმი ყურადღებას იჩენდნენ ექსპერიმენტული ქარხანა „მშენდეტალი“, მათ მშენებლობა უზურვნველყვეს სადურგლო ნაწარმითა და ლითონკონსტრუქციებით, კეთილსინდისიერად იმუშავეს ობიექტის სამედიცინო მოწყობილობის დამმონტაჟებლებმაც. ყოველივეს გულისყურით ზედამხედველობდა სამუშაოთა მწარმოებელი ინჟინერი აცამაზ ჭარსანოვი.

— ახალ სანატორიუმში თანამედროვე დონეზე მკურნალობის ყველა საშუალება გვექნება, — ამბობს კურორტ „ძაუს“ მთავარი ექიმი მარინე ხეთაგუროვა. აქ არის კუჭნაწლავით დაავადებულთა მკურნალობისათვის უნიკალური მოწყობილობები. ჩვენი მინერალური წყლები „ძაუ“ ესენტუკ — 17, ხოლო „მაღიათა“ „ბორჯომის“ ტიპისაა. მთავარი ექიმი კმაყოფილებით ამბობს, რომ ექნებათ ბიოქიმიური და კლინიკური ლაბორატორიები, ფიზიკოლური დიაგნოსტიკის, ფიზიოთერაპიის, ფიზკულტურის, ინჰალაციის, კუჭისა და ნაწლავების ღრმა გამორეცხვის კაბინეტები, ცირკულარული შხაპები, წიწვოვანი აბაზანები, ნემსის თერაპიის კაბინეტები და სხვა.

— ერთი სიტყვით, თითქმის ყველაფერი მზადაა, მაგრამ ჯერ ხელს ვერ მოვაწერთ ჩაბარებაზე, რადგან ის „მცირე კუდებიც“ უნდა გასწორდეს. — გვეუბნება კურორტ „ძაუს“ მთავარი ექიმი ქ-ნი მარინე. მას ისიც ახარებს, რომ ახალ კურორტში დამონტაჟდა 150-წერტილიანი ავტომატური სატელეფონო სადგური, რაც დამსვენებლებს საშუალებას მისცემს კოდით დაუკავშირდნენ თბილისსა და ქვეყნის სხვა ქალაქებს.

მინერალური წყალი „ძაუ“ მილებით შეიყვანეს შენობაში, განზრახულია „ბაღიათაც“ ასევე მილებით მიიყვანონ. კურორტამდე, ეს შექმნის მკურნალობის ჩინებულ პირობებს.

მანამდე კი საკურორტო სეზონი ძველებურად მიმდინარეობს ჯავაში. მკურნალობით ქმაყოფილი არიან თბილისიდან, ტყვარჩელიდან, დონეცკიდან, მოსკოვიდან, ჩვენი ქვეყნის სხვა ქალაქებიდან ჩამოსული ადამიანები.

ყველაფერი დამსვენებლებისთვის! ამ ამოცანის პირნათლად შესასრულებლად ზრუნავს კურორტ ჯავის შრომისმოყვარე კოლექტივი, რომელსაც აგერ ათი წელია უნარიანად ხელმძღვანელობს ჩინებული მკურნალი და მოქალაქე ექიმი ხეთაგაროვა.

— როგორც ხედავთ, მომავალში გაფართოვდება და განვითარდება კურორტი — გვითხრა მან. მომავალი წლის იანვრიდან პროფკავშირის ცენტრალური საბჭო კურორტ ჯავას აძლევს რამდენიმე ფინურ სახლს, რომლებიც ოჯახური დასვენებისათვის დაიდგმება სოფელ კროზის ჯადოსნურ ბუნებაში. კაპიტალურად შეკეთდება და მალე მწყობრში ჩადგება სანატორიუმთან მდებარე სამსართულიანი 30-ადგილიანი შენობა, რომელიც ძირითადად სასტუმროს როლს შეასრულებს. მაგრამ აქ მოსულთაც შეუძლიათ იმკურნალონ.

კეთილინდებულად ცხრათვალა მზეა, მაგრამ ჯავაში გრილა, დიდი ლიახვის კიდეზე არსებულ სანატორიუმებში თავს ჩინებულად გრძნობენ სამკურნალოდ ჩამოსული ადამიანები.

გივი თოდუა.
„კომუნისტის“ სპ. კორ.

საკუთრებითი ურთიერთობანი ეკონომიკური დამოუკიდებლობის კონცეფციაში

საქართველოს, ისევე როგორც სხვა მოკავშირე რესპუბლიკების, ეკონომიკური დამოუკიდებლობის მოთხოვნა დროით, ცხოვრებისეული პროცესებით ნაკარნახევი აუცილებლობაა. ერთიანი სახალხო-სამეურნეო კომპლექსის მართვის დამკვიდრებულმა ბიუროკრატიულმა სისტემამ, რომელიც ცენტრალური ორგანოების მკაცრ ადმინისტრაციულ-ეკონომიკურ დიქტატს ემყარება და მკვეთრად ზღუდავს რესპუბლიკური სამეურნეო რგოლების ინიციატივას, ღრმა ეკონომიკურ კრიზისამდე მიგვიყვანა. ქვეყნის მდიდარი ბუნებრივი რესურსები და, საერთოდ, უზარმაზარი საწარმოო პოტენციალი უაღრესად ცუდად გამოიყენება. მოსახლეობა აუცილებელი მოხმარების საგნების (მათ შორის სასურსათო პროდუქტების) მნიშვნელოვანი ნაწილის მწვავე დეფიციტს განიცდის და სავსებით კანონზომიერად უკმაყოფილებას გამოხატავს.

აი, ამ მძიმე ვითარებიდან გამოსვლის ყველაზე რეალური გზად თანამედროვე ეტაპზე სახალხო მეურნეობის მართვის ადმინისტრაციულ-მბრძანებლური სისტემის მსხვრევა და მოკავშირე რესპუბლიკებისათვის სრული ეკონომიკური დამოუკიდებლობის მინიჭება უნდა მივიჩნიოთ. სწორედ ამ კეთილშობილურ მიზანს ისახავს რესპუბლიკის სამეურნეო მექანიზმის სრულყოფის კომისიის მიერ საყოველთაო-სახალხო განხილვისათვის გამოტანილი საქართველოს სსრ ეკონომიკური დამოუკიდებლობის ძირითადი პრინციპების პროექტი, რომელიც პრესაში გამოქვეყნდა.

გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ განსახილველი პროექტი საქართველოს განვითარების ისტორიაში საეტაპო მნიშვნელობის მოვლენაა. მისი განსაკუთრებული სიძლიერე და მნიშვნელობა ის გახლავთ, რომ იგი ცალკეული პირების, გაერთიანებებისა და სხვათა კერძო მისწრაფებებს კი არა, მთელი ქართველი ერის სახეცოცხლო ინტერესებს გამოხატავს, რომელსაც ყოველმხრივ უმერენ მხარს რესპუბლიკის ხელმძღვანელი პარტიული ორგანოები და მთავრობა. და არა მარტო მხარს უმერენ, არამედ სწორედ მათი ინიციატივით შეიქმნა იგი და მათივე ძალისხმევით ამჟამად ქმედითი ღონისძიებები ხორციელდება მისი პრაქტიკული რეალიზაციისათვის. მაგრამ იგი უნაკლო როდია. ამიტომაც მისი დახვეწისა და სრულყოფის თვალსაზრისით მინდა გამოვთქვა ზოგიერთი მოსაზრება:

მეორე განყოფილების პირველ პუნქტში ნათქვამია: „საქართველოს სს რესპუბლიკაში საკუთრებითი ურთიერთობანი ხორციელდება მისი შემდეგი თანასწორუფლებიანი ფორმების ყოველმხრივი განვითარების საფუძველზე: საქართველოს სსრ სახელმწიფო საკუთრება, კოოპერაციული და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების საკუთრება, პირადი და კერძო საკუთრება, საკუთრების შერეული ფორმები... საქართველოს სსრ საკუთრების ყველა ფორმა ემსახურება ერთ მიზანს — საზოგადოების ეკონომიკური, სოციალური და ზნეობრივი პოტენციალის გაზრდას და პიროვნების ყოველმხრივ და თავისუფალ განვითარებას“.

ჯერ ერთი, სოციალისტური სახელმწიფო საზოგადოების, მთელი ხალხის ერთობლივ ინტერესებს გამოხატავს (ყოველ შემთხვევაში უნდა გამოხატავდეს). ამიტომ სოციალისტური სახელმწიფო საკუთრება თავისი შინაარსით იმავე დროს საერთო-სახალხო საკუთრებას ნიშნავს. შესაბამის ადგილას ამ მომენტის აღნიშვნა, ალბათ, მიზანშეწონილი იქნებოდა.

მეორე. დამოუკიდებლობის პირობებში საკუთრების დასაშვებ ფორმებს შორის დასახელებულია კერძო საკუთრებაც. თანაც საზოგადოებრივი საკუთრების თანაბარ დონეზე რაც, ჩემი აზრით, არასწორია.

როცა ვლაპარაკობთ კერძო საკუთრებაზე, როგორც საკუთრების ერთ-ერთ ფორმაზე საერთოდ, იგულისხმება კერძო საკუთრება, უწინარეს ყოვლისა, წარმოების საშუალებებზე, რომელიც დაქირავებულ შრომას (ეს სავსებით გარკვევით აღნიშნულია კიდევ მეექვსე განყოფილების მეორე პუნქტში), ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლოატაციას და უშრომელი შემოსავლის მითვისებას გულისხმობს, თანაც როგორ შეიძლება საზოგადოებრივ საკუთრებასთან ერთად, კერძო საკუთრებაც ემსახურებოდეს ერთ მიზანს — პიროვნების ყოველმხრივ თავისუფალ განვითარებას? ეს ასე რომ იყოს, კაპიტალიზმი მაღალჰუმანურად სამართლიანი, ადამიანთა თანასწორობაზე დამყარებული წყობილება იქნებოდა და სავსებით ზედმეტი გახდებოდა ახალი წყობილებით მისი რევოლუციური შეცვლა.

ანტაგონისტური საზოგადოებრივ-ეკონომიკური წყობილებებისაგან შეურწყნობის სოციალისტური სისტემა არსებითად სწორედ წარმოების საშუალებებზე კერძო საკუთრებისა და ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლოატაციის მოსპობით განსხვავდება და ეს ითვლება მის მთავარ უპირატესობად.

ამიტომ კერძო საკუთრების თანაბარი უფლებითა და თანაც ყოველმხრივი განვითარების გარანტიით დაშვება-დაკანონება სოციალისტური რევოლუციის მონა-პოვარს მთლიანად გადაუსვამს ხაზს. ამჟამად საკითხი დგას არა სოციალიზმზე უარის თქმის (როგორც ზოგიერთს წარმოუდგენია), არამედ მისი განახლების, ნეგატიური მოვლენებისაგან განწმენდისა და რეალური შინაარსის აღდგენის შესახებ.

სხვა საკითხია კანონმდებლობით განსაზღვრულ ფარგლებში წვრილი კერძო საკუთრების დაშვება, როგორც პროექტის მეორე განყოფილების მეექვსე პუნქტში (ესტონეთის მოდელის ანალოგიურად) მართებულადაა მითითებული, თუმცა აქაც უნდა ითქვას, რომ იგი, როგორც წესი, უნდა ემყარებოდეს პირად შრომას.

მესამე. არაზუსტია ფორმულირება საკუთრების შერეული ფორმების შესახებ. ჩემი აზრით, არსებობს არა საკუთრების შერეული ფორმები, არამედ ერთდროულად საკუთრების რამდენიმე ფორმაზე (სახელმწიფო და კერძო, სახელმწიფო და კოოპერაციული, კოოპერაციული და კერძო, სახელმწიფო, კოოპერაციული და კერძო და ა. შ.) დაფუძნებული შერეული საწარმოები.

ამ მომენტების გათვალისწინებით, მეორე განყოფილების პირველი პუნქტი ახალნაირად უნდა ჩამოყალიბდეს: „საქართველოს სსრ საკუთრება მოიცავს შემდეგ ფორმებს: სახელმწიფო (რესპუბლიკის საერთო-სახალხო) საკუთრებას, პირად საკუთრებას, აგრეთვე ცალკეული პირებისა და მათი ოჯახების, რომელიც ფენა, პირად შრომაზე დაფუძნებულ ფვრილ კერძო საკუთრებას კანონმდებლობით განსაზღვრულ ფარგლებში“.

ამავე განყოფილების შესაბამის პუნქტებში კი უნდა აღინიშნოს: „პირადი საკუთრება შეადგენს პირად მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილების საფუძველს“ (2.5); „ფვრილი კერძო საკუთრება წარმოქმნის სასაქონლო წარმოების ეკონომიკური საფუძველს, რომელსაც ახორციელებენ ცალკეული პირები ან მათი ოჯახების წევრები ერთობლივად“. (2.6).

ალბათ, ჯობებს პროექტში იმის აღნიშვნაც, რომ საქართველოს სსრ ეკონომიკური სისტემის საფუძველს წარმოების საშუალებებზე საზოგადოებრივი საკუთრება შეადგენს.

— დაზუსტებას საჭიროებს მეორე განყოფილების მერვე პუნქტიც, სადაც აღნიშნულია: „საქართველოს სსრ სახელმწიფო საკუთრება შეიძლება გვევლინებოდეს ავტონომიური ფორმირებების და ადგილობრივი ხელისუფლების საკუთრების სახით. საკუთრების ამ ფორმაში არსებული ქონების სამართლებრივ რეჟიმს საქართველოს სსრ კანონების საფუძველზე განსაზღვრავენ სახელმწიფო ხელისუფლების შესაბამისი ორგანოები“.

ჯერ ერთი, „შეიძლება გვევლინებოდეს“ შეუსაბამო გამოთქმაა. და მეორე, ეს საკუთრების დამოუკიდებელი ფორმა არ არის. მას ავტონომიურ ფორმირებათა ვერც გამოცალკევებულ საკუთრებად მივიჩნევთ. მაგალითად, არ იქნება სწორი თუ ვიტყვით, რომ ბათუმის ნავთობგადამუშავებელი ქარხანა არის აჭარის სსრ რესპუბლიკის სახელმწიფო საკუთრება, ვინაიდან აჭარას, როგორც ავტონომიურ რესპუბლიკას, არა აქვს სუვერენული სახელმწიფოს სტატუსი. მაშასადამე, დამოუკიდებლობის პირობებში ეს საწარმო ჩაითვლება საქართველოს სსრ სახელმწიფო საკუთრებაში. ანუ რესპუბლიკის საერთო-სახალხო საკუთრების ერთ-ერთ სახეობაში შემავალ ობიექტად, რომელიც იმყოფება აჭარის სსრ მფლობელობაში, სარგებლობასა და განკარგულებაში. ეს გარემოება არ უშლის ხელს იმას, რომ აჭარის სსრ, საქართველოს სს რესპუბლიკასთან ერთად, წარმოგვიდგეს საკუთრების ერთ-ერთ სუბიექტად.

რაც შეეხება ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების ქონებას, იგი არ არის საერთო-სახელმწიფოებრივი საკუთრება და მუნიციპალური საკუთრების სახელწოდებით საერთო-სახალხო საკუთრების ერთ-ერთ სახეობად გვევლინება.

ამიტომ 2.8 პუნქტი მიზანშეწონილია ასე ჩამოვაყალიბოთ: „საქართველოს სსრ საერთო-სახელმწიფოებრივი საკუთრების ნაწილი მფლობელობის, სარგებლობისა და განკარგვის უფლებით იმყოფება ავტონომიურ ფორმირებათა ხელში, რესპუბლიკის საერთო-სახალხო საკუთრების ნაწილი კი წარმოგვიდგება ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების (მუნიციპალური) საკუთრების სახით. მასში შედის ქონები ტიპებისა“... (და შემდეგ როგორც ტექსტია).

— პროექტის მეორე განყოფილების მეთერთმეტე პუნქტში ვკითხულობთ: „საქართველოს სსრ თანამესაკუთრეა რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მოქმედი სხვა რესპუბლიკების, სსრ კავშირისა და საზღვარგარეთის ქვეყნების საწარმოებისა და ორგანიზაციების მიმართ, რამდენადაც ისინი ფუნქციონირებენ საქართველოს ბუნებრივი და შრომითი რესურსების გამოყენების საფუძველზე. თანამესაკუთრის ამ უფლების რეალიზაციაა აღნიშნულ საწარმოთა გადასახადები საქართველოს სსრ ბიუჯეტში...“.

ჯერ ერთი, საქართველოს სსრ ამგვარ საწარმოთა თანამესაკუთრედ ვერ ჩაითვლება იმ მოტივით, რომ ისინი ფუნქციონირებენ ჩვენი რესპუბლიკის ბუნებრივი და შრომითი რესურსების გამოყენების საფუძველზე. თანამესაკუთრეობის აუცილებელი პირობაა სახსრების დაბანდებებში თანამონაწილეობა.

მეორე. აღნიშნულ საწარმოთა გადასახადები საქართველოს სსრ ბიუჯეტში წარმოადგენს რესპუბლიკის არა როგორც თანამესაკუთრის უფლების რეალიზაციას, არამედ რესპუბლიკის, როგორც ამ საწარმოებში გამოყენებული რესურსების, მესაკუთრის უფლების რეალიზაციას.

ამ გარემოებათა გამო ზუსტად ფორმულირებულ მიგარჩია პროექტის ტექსტიდან აღნიშნული პუნქტის ამოღება.

პროექტის პირველი განყოფილების მეორე პუნქტში აღნიშნულია, რომ „საქართველოს სსრ ეკონომიკური დამოუკიდებლობა ეფუძნება: — რესპუბლიკის უცილობელ და განუყოფელ საკუთრების მიწაზე, სხვა ბუნებრივ სიმდიდრეებზე, აგრეთვე საკუთრებას წარმოების საშუალებებზე, ინფორსტრუქტურის ობიექტებსა და ინტელექტუალურ ღირებულებებზე“.

მიწისა და სხვა ბუნებრივ სიმდიდრეთა საკუთრების თაობაზე მოსაზრება სავსებით ნათელი და გასაგებია. მაგრამ წარმოების საშუალებებისა და ინფრასტრუქტურის ობიექტების საკუთრების შესახებ საკითხი რადენადმე ბუნდოვანია, თუმცა ტექსტში გაფენტული სახით იგი ძირითადად სწორად არის წარმოდგენილი.

ვფიქრობ, გამარტლებული იქნება (ესტონეთის მოდელის ანალოგიურად) ამ საკითხის ასეთი რედაქციით ჩამოყალიბება: „საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე განლაგებული ყველა საწარმო, დაწესებულება და ორგანიზაციის საკუთრებაა, აგრეთვე ინფრასტრუქტურის ობიექტებიც, ინტელექტუალურ ღირებულებებიც, ბუნებრივ სიმდიდრეთა ნაწილი, ანუ ეროვნული სიმდიდრე, ეკუთვნის ... ხალხს“.

ეს ფორმულირება ბევრ ეჭვს, ბევრ ეჭვიანობას, ბევრ ეჭვიანობას, ბევრ ეჭვიანობას

კონტაქტები

ამსტერდამი (8-10 ივნისს) ამსტერდამში ჩატარდა პოლანდიელ და საბჭოთა ისტორიკოსთა სიმპოზიუმი, რომელიც დაუკავშირდა ამ ქალაქის სახელმწიფო მუზეუმში გახსნილ დიდ გამოფენას თემაზე: „რუსები და პოლანდიელები XVII-XVIII ს. ს.“. საკავშირო მეცნიერებთან ერთად ამ ადგილას ამერიკიდელთან ერთად საბჭოთა ისტორიკოსების ეროვნული კომიტეტმა ამ ღონისძიებაში მონაწილეობის მისაღებად წარგზავნა დელეგაცია ხუთი მეცნიერის შემადგენლობით, რომელთაც საკავშირო მეცნიერებათა აკადემიის არქეოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორი აკადემიკოსი ვ. ალექსეევი მეთაურობდა. დელეგატთა შორის მეც გახლდით. ხოლო თემა ჩემი მოხსენებისა იყო „საქართველო-პოლანდიის ურთიერთობა XVII საუკუნის ბოლო მეოთხედში“.

როგორც შემდეგ გამოირკვა, მოხსენებამ პოლანდიელ კოლეგათა შორის არა მხოლოდ შეიტანა, არამედ უშუალო პრაქტიკული ინტერესი გამოიწვია საქართველოსა და პოლანდიას შორის ადრეული ურთიერთობათა გასაღრმავებლად არსებულ შესაძლებლობათა მაქსიმალურად გამოყენების თვალსაზრისით. ეს შესაძლებლობანი დაკონკრეტდა და მათ შესახებ აქტიური ხეკითხვა მას შემდეგ გაიმართა, როდესაც ჩემი პოლანდიელი კოლეგის მიწვევით ერთი თვის ვადით ამსტერდამში დავრჩი.

ამ ხნის მანძილზე პოლანდიელ კოლეგებთან არაერთი ზეიმეფენილი შინაარსიანი შეხვედრა-გასაუბრება მქონდა. ხაზი გიგეხვა ნებათაშორის ამ გარეშეგან, რომ საერთაშორისო ეროვნული კვლევა-ძიება პოლანდიაში, რომელსაც დასაბამი XVII საუკუნის დამლევს მიეცა ცნობილი პოლანდიელი მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწის ნიკოლაას ვიტსენისა და ჟარონელი ბატონმაშვილის ალექსანდრე არჩილის ძე ბაგრატიონის შემოქმედებითი თანამშრომლობის შედეგად, სადღისაც კრიზისულ მდგომარეობაშია, რომ ცნობილი პოლანდიელი ენათმეცნიერები — ქართველოლოგები და კავკასიათმცოდნენი კარლ ეზელინგი და ალარტ კოიპერსი უკვე ხანდაზმულნი არიან და პენსიაზე იმყოფებიან, ხოლო ამ პროფილის მეცნიერთა ახალთაობის აღსაზრდელად ამ პრაქტიკულად არავითარი გეგმაზომიერი ღონისძიებანი არ ხორციელდება. ამასთანავე აღინიშნა, რომ სახურველია ორ ქვეყანას შორის არსებული კულტურული ურთიერთობა უფრო გაღრმავდეს და გაფართოვდეს.

ზემოთ აღნიშნულის გათვალისწინებით მიზანშეწონილად და დროულად ჩაითვალა საკითხის დაყენება პოლანდიაში ქართული სამეცნიერო-კულტურული ცენტრის დაარსების შესახებ. პოლანდიელ კოლეგათა თანხმობით შეიქმნა ინიციატივა ჯგუფი, რომლის შემადგენლობაში ზემოთ მითითებულ ორ ცნობილ კავკასიათმცოდნე-ქართველოლოგთან და ამ მოწვეულებთან ერთად შეიდნენ ამსტერდამისა და ლეიდენის უნივერსიტეტების პროფესორ-მასწავლებლები, ამსტერდამისა და ჰაარლემ სახელმწიფო მუზეუმების ხელმძღვანელები და წამყვანი მეცნიერი თანამშრომლები. ინიციატივა ჯგუფის წევრმა, ამსტერდამის უნივერსიტეტის კათედრის გამგემ, პროფესორმა ვიმ როობოლმა ერთ-ერთ სხდომაზე წარმოადგინა და ძლვნად გადმომცა ინგლისურ ენაზე მონოგრაფიად გამოცემული თავისი სადოქტორო დისერტაცია, რომელშიც მეცნიერულადაა შესწავლილ-გაანალიზებული დამოუკიდებელი საქართველოს ერთ-ერთი ლიდერის ირაკლი გეორგის ძე წერეთლის ცხოვრება და მოღვაწეობა. წიგნის შინაარსი, სადაც ირაკლი წერეთელი წარმოდგენილია არა მხოლოდ როგორც რუსეთის რევოლუციის თვალსაჩინო დემოკრატი-მოღვაწე, არამედ როგორც საერთაშორისო სოციალ-დემოკრატიის ერთ-ერთი თეორეტიკოს-ლიდერთაგანი, ვფიქრობ, იმსახურებს ქართულად და რუსულად თარგმნასა და გამოქვეყნებას, რაც ამთა მომავლისთვისაა გათვალისწინებული.

პოლანდიაში ქართული სამეცნიერო-კულტურული ცენტრის პროფილი და დანიშნულება მკაფიოდაა წარმოჩენილი ამ ცენტრის დამფუძნებელი ხაინიციატივო ჯგუფის ხსდგომის რეზოლუციაში, რომელიც მიღებულია 1989 წლის 28 ივნისს ამსტერდამში და რომლის ტექსტი ქვემოთ სრულადაა მოტანილი:

„ქვემორე ხელის მომწერთ, რომლებმაც პოლანდიაში ქართული სამეცნიერო-კულტურული ცენტრის დამფუძნებელი ხაინიციატივო ჯგუფი შევადგინეთ, ვთვალისწინებთ რა ქართულ-პოლანდიურ ისტორიულ ურთიერთობათა ხიძველისა და მათი განვითარების ხადღეისო დონეს, გარდა ამისა, ქართველოლოგიის, როგორც კავკასიათმცოდნეობის შემადგენელი ნაწილის, პოლანდიაში არსებულ ერთგვარ კრიზისულ მდგომარეობას, ხავსებით მიზანშეწონილად და დროულად მიგვაჩნია ხაკითხის დაყენება ახეთი ცენტრის შექმნის შესახებ. იგი ხელს შეუწყობს პოლანდიასა და საქართველოს შორის უფრო აქტიურ, უშუალო თანამშრომლობას როგორც მეცნიერებისა და განათლების დარგში, ისე კულტურის, ლიტერატურისა და ხელოვნების სფეროში.

ზემოთ აღნიშნულიდან და თანდართული ხაბუთებიდან გამომდინარე, ხაინიციატივო ჯგუფს ხაჭიროდ მიაჩნია:

ეთხოვოს ამსტერდამისა და ლეიდენის უნივერსიტეტებისა და პოლანდიის მეცნიერებთა აკადემიის ხელმძღვანელობას მოიწონონ და მხარი დაუჭიროს ამ ინიციატივას. იგულისხმება, რომ ქართულ სამეცნიერო-კულტურულ ცენტრს პოლანდიაში ექნება პოლანდიური ენისა და კულტურის (ამ ცნების ფართო გაგებით) შემსწავლელი განყოფილება ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. პოლანდიური ენის შესწავლას აქ გაუძღვებიან პოლანდიიდან სტაჟიერებით მიწვეული დოცენტები ან ახპირანტები; შესაბამისად პოლანდიაში არსებულ ქართულ სამეცნიერო-კულტურულ ცენტრში ქართული ენის შესწავლის მსურველთათვის კონსულტაციებს ჩაატარებენ თბილისის უნივერსიტეტიდან მოწვეული დოცენტები და ახპირანტები;

ამ გადაწყვეტილების შესახებ ეცნობოს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ხელმძღვანელობას იმ წინადადების შეთავაზებით, რომ მათ შეძლებისდაგვარად აქტიური მონაწილეობა მიიღონ პოლანდიაში ქართული სამეცნიერო-კულტურული ცენტრის დაფუძნებასა და სათანადო აღჭურვაში. კერძოდ, დიდად სახურველია, რომ აღნიშნულმა დაწესებულებებმა სათანადო ქართველოლოგიური ლიტერატურის გადაცემით დახმარება აღმოუჩინონ პოლანდიაში ქართულ სამეცნიერო-კულტურულ ცენტრთან ბიბლიოთეკის დაარსებას, გამოფენებისა და მთელ რიგ სხვა სამეცნიერო-კულტურულ ღონისძიებათა ჩატარებას;

პოლანდიაში ქართული სამეცნიერო-კულტურული ცენტრის პირველი ნაბიჯების სახით მხარი დაუჭიროთ ერთობლივი ქართულ-პოლანდიური დოკუმენტური ფილმის შექმნას ქართველი ბატონიშვილის ალექსანდრე არჩილის ძე ბაგრატიონის ცხოვრებისა და მოღვაწეობაზე და, გარდა ამისა, მისი ხსოვნის პატივსაცემად თბილისში მემორიალური დიფის დამზადებას, რომელიც ქ. ზაანდამში არსებულ პეტრე I სახლ-მუზეუმს გაუკეთდება (ტექსტი მემორიალური დიფისა და სათანადო მოხსენებითი ბარათი თან ერთვის);

პოლანდიაში ქართული სამეცნიერო-კულტურული ცენტრის უწყებრივი კუთვნილების საბოლოო გამორკვევამდე (იგი დაეკვემდებარება პოლანდიის მეცნიერებათა აკადემიას თუ ამსტერდამის ან ლეიდენის უნივერსიტეტს), მისი მისამართი იქნება: ამსტერდამის უნივერსიტეტის დასავლეთ ევროპის ინსტიტუტი; ქართული სამეცნიერო-კულტურული ცენტრი, ვ. ი. მ. ლუკასენს. საფოსტო უთი 19101, 1000 GC, ამსტერდამი“.

რეზოლუციის ტექსტს ხელს აწერენ: პოლანდიის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი, პროფესორი კარლ ეზელინგი; მეცნიერების დოქტორები, პროფესორები: ბრუნო ნაარდენი, ვიმ როობოლი (ამსტერდამის უნივერსიტეტი), ჯუანშერ ვათეიშვილი (თბილისის უნივერსიტეტი); მეცნიერების დოქტორები: ადრიან ბარენტსენი (ამსტერდამის უნივერსიტეტი), იოოსტ ბრაადი, ვიმ ვროომი (ამსტერდამის სახელმწიფო მუზეუმი), რიკს სმეიტსი (ლეიდენის უნივერსიტეტი); დოქტორები: პიმ ვან დერ მეიდენი (ჰააგის სახელმწიფო არქივი), ვიმ ლუკასენი, ალბერტ სტარეველდი, არი სპროიტი, ბენო ვან ტალბურგი (ამსტერდამის უნივერსიტეტი).

პოლანდიაში ახალ დაფუძნებული ქართული სამეცნიერო-კულტურული ცენტრის აქტივს თავდაპირველად შეადგენენ პროფესორები კ. ებელინგისა და ა. კოიპერსის კოლეგები და მოწაფეები, აგრეთვე პოლანდიაში მცხოვრები ქართველები და საქართველოდან აქ გადმოსახლებულნი, რომელთაც პოლანდიის მოქალაქეობა მიიღეს. ცენტრს მჭიდრო შემოქმედებითი კავშირურთიერთობა ექნება ამსტერდამის უნივერსიტეტთან არსებულ ალმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების ინსტიტუტთან და სლავური ენების სემინარიათან, აგრეთვე ლეიდენის უნივერსიტეტის შედარებითი ლინგვისტიკის ინსტიტუტის კავკასიური ენების განყოფილებასთან. პოლანდიაში ქართული სამეცნიერო-კულტურული ცენტრის საწყისი ეტაპის მრავალფეროვან საქმიანობაში ბაზგასასმელია შემდეგი ძირითადი ასპექტები:

1. კავშირურთიერთობის დამყარება ამსტერდამისა და თბილისის უნივერსიტეტებს შორის სათანადო ფაკულტეტების მეცნიერ თანამშრომელთა და სტუდენტების გაცვლის უზრუნველსაყოფად, რათა თანდათან ხელი შეეწყოს არა მხოლოდ პოლანდიური და ქართული ენების, არამედ ორი ხალხის ეროვნული ისტორიისა და კულტურის შესწავლისადმი ინტერესის გაღვივებას. ამ მეტად მნიშვნელოვან საქმეში დადებით წვლილს შეიტანენ, ერთი მხრივ, ამსტერდამის უნივერსიტეტში უკვე არსებული ქართული ენის შემსწავლელი ჯგუფი, რომელსაც პროფესორ ა. კოიპერსის მოწაფე ქართველოლოგი ვიმ ლუკასენი ხელმძღვანელობს (ამ ენის შესახწავლად მის მიერ შემუშავებული კურსი ამსტერდამის უნივერსიტეტში უკვე კომპიუტერულადაა დაპროგრამებული), ხოლო შესაბამისად თბილისის უნივერსიტეტში — პოლანდიური ენის შემსწავლელი ცენტრი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმის საგამოფენო კომისია და მოსკოვში არსებული რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობათა ისტორიის მუზეუმი.

Tsereteli - A democrat in the Russian revolution

W.H. Roobol

Marinus Nijhoff - The Hague

4. პოლანდიაში ქართული სამეცნიერო-კულტურული ცენტრის ხაქმიანობაში თავიდანვე ხათანადო ყურადღება უნდა დაეთმოს კულტურულ გაცვლასთან დაკავშირებულ პრობლემებს: ეროვნული შინაარსის თეატრალური და კინოფიტხტვალების მოწყობას, მხატვრულ-საშემხრულებლო კოლექტივების, მათ შორის ფოლკლორულ, ქორეოგრაფიულ და სხვა ეროვნულ ანსამბლთა ვეგმაზომიერ გამოსვლებს როგორც ამხტერდამში და პოლანდიის სხვა ქალაქებში, ასევე თბილისსა და საქართველოს სხვა ქალაქებში, რაც-იც ცენტრს ქმედითი დახმარება უნდა გაუწიონ საქართველოს კულტურის სამინისტრომ და პოლანდიის დაწესებულებებმა.

დაასოოებით ახეთი შინაარსისაა პროგრამა, რომელიც პოლანდიაში შექმნილმა ქართულმა სამეცნიერო-კულტურულმა ცენტრმა ახლო მომავლისათვის დაიახა. ზემოთ მითითებულ ღონისძიებათა შორის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან საქმედ მიჩნეულია ქალაქ ზაანდამში არსებული პეტრე I სახლ-მუზეუმზე ალექსანდრე არჩილის-ძე ბაგრატიონის ხსოვნის უკვდავსაყოფად მემორიალური დიფის გაკეთება, რაზეც უკვე მიღებულია ზაანდამის ხაქალაქო მმართველობის ნებართვა. მემორიალურ დიფაზე გამოსახული იქნება შემდეგი შინაარსის წარწერა: „ამ სახლში 1697 წელს პეტრე პირველთან ერთად ცხოვრობდა მისი ახლო მეგობარი და თანამზრახველი, შემდეგში რუსეთის პირველი გენერალ-ფელდცეიხმაისტერი ცნობილი ქართველი მწერალი და მთარგმნელი ბატონიშვილი ალექსანდრე არჩილის-ძე ბაგრატიონი (1674-1711). პოლანდიაში იგი ეუფლებოდა სამხედრო ხელოვნებას და მჭიდრო ურთიერთობა ჰქონდა გამოჩენილ პოლანდიელ მოღვაწეებთან, განსაკუთრებით ნიკოლაას კორნელიუსის ძე ვიტსენთან“. მემორიალური დიფის გაკეთება, რომლის ავტორია ნიჭიერი ქართველი მოქანდაკე ავთანდილ მჭედლიშვილი, მომავალი ხელოვნებათმცოდნე, ამ-ბიციურ-ეროვნული ხასიათისა. ამ-ბიციურ-ეროვნული ხასიათისა ამ-ბიციურ-ეროვნული ხასიათისა

ჯუანშერ ვათეიშვილი.

ᲛᲔᲒᲝᲑᲠᲝᲑᲐ ᲒᲖᲐᲓ ᲓᲐ ᲮᲘᲓᲐᲓ...

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ-ᲰᲝᲚᲐᲜᲓᲘᲘᲡ ᲣᲠᲗᲘᲔᲠᲗᲝᲑᲘᲡ ᲰᲝᲠᲘᲖᲝᲜᲢᲔᲑᲘ

Marinus Nijhoff - The Hague

ᲑᲐᲡᲢᲠᲝᲚᲔᲑᲘ

ᲗᲔᲐᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲓᲦᲔᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲘ

ᲡᲝᲩᲘᲡᲘ კონსტანტინე გამსახურდიას სახელობის ქართული სახელმწიფო დრამატული თეატრი არაერთგზის „ყოფილა გასტროლებზე როგორც ჩვენს რესპუბლიკაში, ისე მის ფარგლებს გარეთ და ყველგან მაყურებლის მოწონება დაუმსახურებია.

ავგისტოში თეატრის კოლექტივ* საგასტროლოდ იმყოფებოდა ქალაქ მურმანსკში.

სოხუმელთა ჩრდილოეთის საგასტროლო რეპერტუარი მრავალფეროვანი იყო, იგი მოიცავდა როგორც კლასიკურ პიესებს, ასევე თანამედროვე ავტორთა ნაწარმოებებს. საგასტროლო აფიშაზე იყო სპექტაკლები: კონსტანტინე გამსახურდიას „დიდოსტატის მარჯვენა“, ნოდარ დუმბაძის ორი ნოველის „ჰელადოსისა“ და „ბოშების“ მიხედვით დადგმული მუსიკალური ნარმოდგენა „ერთი ციის ქვეშ“, ამავე მწერლის რომანის „თეორი ბაირაღების“ მიხედვით შექმნილი სპექტაკლი და კიტა ბუაჩიძის კომედია „მკაცრი ქალიშვილები“. რეპერტუარში იყო აგრეთვე მსოფლიო კლასიკის ისეთი მნიშვნელოვანი ქმნილებები, როგორიც არის შექსპირის „ვენეციელი ვაჭარი“, იბსენის „ბრძოლა ტახტისათვის“ და მ. გორკის „ფსკერზე“.

სოხუმის თეატრის გასტროლების შესახებ თეატრის ლიტერატურული ნაწილის გამგემ, ხელოვნებათმცოდნე ი. გოცირიძემ გვიანბრ:

თეატრის გასტროლებმა მურმანსკელთა ცხოველი ინტერესი გამოიწვია. გასტროლებს ოპერატიულად გამოეხმაურა საოქმო პრესა, ტელევიზია და რადიო. მურმანსკის საოლქო გაზეთ „პოლარნაია პრავდას“ ფურცლებზე სოხუმის ქართული თეატრის ჩამოსვლასთან დაკავშირებით აღინიშნა, რომ მურმანსკში დაიწყო დღესასწაული, ეიხა, ჭეშმარიტად ნამდვილი თეატრალური დღესასწაული, რადგან სხვაგვარად შეუძლებელია შეაფასო ის, რაც დღეს მურმანსკის საოლქო დრამატული თეატრის სცენაზე ხდება“...

თეატრის კოლექტივი მიიწვიეს კიროვის სახელობის მეთვრეზეთა კულტურის სახლში, სადაც გაიმართა საქალაქო დღესასწაული — საღამო, მიძღვნილი ჩრდილოეთის მშენებელთა დღისადმი. თეატრს სპეციალური გადაცემები მიუძღვნა მურმანსკის ტელევიზიამ. გადაიცა სპექტაკლების ნაწყვეტები და ინტერვიუ თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელთან გოგი ქავთარაძესთან. ცალკე გადაცემა მიეძღვნა ახალგაზრდა თაობას, ტელემაყურებელი გაეცნო დასის ახალგაზრდა მსახიობთა შემოქმედებითს ბიოგრაფიას.

დასს საინტერესო შეხვედრები ჰქონდა მურმანსკის სამრეწველო საწარმოებში, ორგანიზაციადაწესებულებებსა და სამხედრო ნაწილებში. მოეწყო გასვლითი სპექტაკლები ახლომდებარე ქალაქებში. თეატრი მიიწვიეს ქ. სევერომორსკში, სადაც გიმართა ჩრდილოეთის სამხედრო-საზღვაო მშენებელთა 55 წლისთავისადმი მიძღვნილი იუბილე. ჩვენმა თეატრმა წარმოადგინა ნ. დუმბაძის „ბოშები“. იუბილეს მსვლელობისას აფხაზეთის ასსრ სახალხო და საქართველოს სსრ დამსახურებულ არტისტს გიორგი რატიანს ქართულად მიესალმა სევერომორსკელი ქართველი გოგონა ელენე რატიანი.

სასიამოვნო იყო შორეულ რუსეთში ლიხნელი ა. გაგნიძისა და ი. ბარციცის გაცნობა. ისინი ერთმანეთის გვერდით იხდიან სამხედრო სამსახურს.

სოხუმის ქართული თეატრის გასტროლები მურმანსკში დასრულდა, ბალე თეატრი მშობლიურ ქალაქში გახსნის ახალ თეატრალურ სეზონს.

ᲘᲝᲡᲔᲑ ᲑᲝᲒᲝᲩᲘᲫᲘ,
„კომუნისტის“ საკ. კორესპონდენტი.

ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ „ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘ“

ᲛᲘᲕᲬᲔᲓᲝᲗ

ᲡᲐᲝᲯᲐᲮᲝ ᲞᲔᲓᲐᲒᲝᲒᲘᲙᲐᲡ

ᲫᲕᲔᲚᲘ ბერძნები თვლიდნენ, მეხსიერების ქალღმერთი მნემოსინე დედაა ცხრა მუზისაო. მართლაც, ადამიანის ისეთი საინტერესო ფსიქიკური ფენომენი, როგორიცაა მეხსიერება, განსაკუთრებით გაუხუნრად ინახავს ბავშვობისდროინდელ ძლიერ შთაბეჭდილებებსა და მისწრაფებებს. ამიტომაა ალბათ, რომ ბავშვობის ხანაზე ხშირად ინერება და იქმნება მხატვრული ნაწარმოებები. ამიტომაცაა აუცილებელი, რაციონალურად იქნას გამოყენებული თითოეული ადამიანის ეს უბედნიერესი, უდარდელი ასაკი მისი მრავალმხრივი ინტელექტუალური განვითარებისათვის, სრული ბედნიერების განცდისათვის. ამ მხრივ აღსანიშნავია ვ. ი. ლენინის სახელობის საბჭოთა ბავშვთა ფონდის მიერ სსრ კავშირის პედაგოგიურ მეცნიერებათა აკადემიასთან ერთად წამოყენებული პროექტი ბავშვობის ინსტიტუტის შექმნის თაობაზე, რომელიც უზრუნველყოფს ბავშვების სულიერი და ფიზიკური განვითარების ერთობლივ შესწავლას.

მომავალი ინსტიტუტის პროექტში სამუშაო პრობლემათა შორის მოხსენიებულია ნოოჯახო პედაგოგიკა, რომელიც უპირველესად მშობელთა პასუხისმგებლობის, მათი პედაგოგიური კულტურის დონის ამაღლებას გულისხმობს. აღნიშნული საკითხი ცხადია ჩვენთვისაც საინტერესოა.

აღზრდის თეორია და პრაქტიკული გამოცდილება ადასტურებს იმ ჭეშმარიტებას, რომ მომავალი თაობის პიროვნებად ჩამოყალიბებაში უდიდესია მშობელთა ზემოქმედების პოტენციალი. რაოდენ დიდი და მნიშვნელოვანიც არ უნდა იყოს ბავშვის აღზრდა-ჩამოყალიბების საქმეში სხვა საზოგადოებრივი ინსტიტუტებისა თუ პიროვნების მონაწილეობა, მათთვის ძნელია შეცვალონ ოჯახის ზეგავლენის ძალა, გასწიონ მშობლის მაგივრობა. ეს საუკუნეებით დადგენილი ჭეშმარიტებაა და მშობლის აღმზრდელობითი ფუნქციის ეს სრულიად წარმოადგენს სწორედ მის მთავარ უპირატესობას.

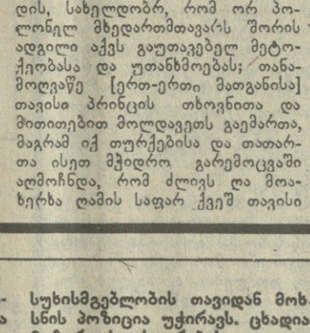

ᲡᲐᲝᲯᲐᲮᲝ ᲞᲔᲓᲐᲒᲝᲒᲘᲙᲐ

ᲨᲕᲘᲚᲔᲑᲘ საბავშვო სახლში იზრდება. მაგალითად, ახალგაზრდა, ჯანმრთელ დედას ი. უშვილს, რომელიც გაყრილია ქმართან, მისივე დაჟინებული მოთხოვნით, შვილები თბილისის №1 საბავშვო სახლში ჰყავს დატოვებული და აშვიათად აკითხავს მათ. მსგავსი მაგალითების მოყვანა, სამწუხაროდ, მრავალად შეიძლება.

იმასთან დაკავშირებით, რომ საკმაოდაა არასრულწლოვანთა დამნაშავეობის შემთხვევები, ჩვენ თბილისში, არასრულწლოვანთა შრომა-აღმზრდელობით დაწესებულებაში ჩავატარეთ ანკეტირება მშობელთა პასუხისმგებლობისა და მათი პედაგოგიური კულტურის დონის განსაზღვრისათვის.

მიღებული პასუხების დამუშავებამ დაგვანახა, რომ გამოკითხულ მშობელთა ორი მეხუთედი სრულებით არ თვლის თავს დამნაშავედ არასრულწლოვანი შვილის სამართალდარღვევის გამო და შვილის აღზრდაში პამთლიანად მშობლებს მოახვია თავს, მათი აღმზრდელობითი საქმიანობა ფორმალურ ხასიათს აკრავს.

— მოუმზადებელი ვიყავი, როგორც აღმზრდელი...

ცხადია, მშობელთა პასუხებშიც არის ობიექტური სიმართლე, მაგრამ ეს სრულებით არ ხსნის მათ პასუხისმგებლობის ტვირთს. რაც შეეხება მშობელთა დიდი ნაწილის დაბალი პედაგოგიური განათლებულობის საკითხს, იგი ფართო მსჯელობის საგანია. ვფიქრობ მეტად საჭიროა რესპუბლიკაში სპეციალურად ოჯახისათვის, მშობელთათვის განკუთვნილი ჟურნალის დაარსება. ჟურნალის საგანგებო რუბრიკები (მაგალითად, „ამის ცოდნა აუცილებელია“, „შეასწავლეთ თქვენს შვილებს“, „წინაპართა გამოცდილება“ და ა. შ.), აზიარებდნენ მშობლებს წინაპართა მიერ საუკუნეების მანძილზე დაგროვილ სიბრძნეს, გააცნობდნენ ცოცხალი მაგალითებით დადასტურებულ კანონზომიერებებს, შეგონებებსა და მარადყამს აქტუალურ რჩევადარიგებებს.

დღეს საზოგადოებრივი ცხოვრების მრავალ სფეროში განვიცდით გარკვეულ კრიზისს, სრული დარწმუნებით შეიძლება ითქვას, რომ მას დიდად განაპირობებს ოჯახური აღზრდის დეფიციტი, არადა, აუცილებელია წინსვლა, განვითარება, რომელიც შეუძლებელია ცოდნისა და გამოცდილების გაზიარების გარეშე. ამისათვის მიგვაჩნია, რომ მოსახლეობის ფართო მასებს, ალბათ, დიდ დახმარებას გაუწევს რესპუბლიკური გაზეთების ფურცლებზე სათანადო რუბრიკის შემოღება, და ამ საკითხების გაშუქება. მერე რამდენი სიბრძნე დაგვიგროვა საუკუნეებმა!

ვფიქრობთ, აქ მნიშვნელოვანი ადგილი უნდა დაეთმოს მასალებს, რომლებიც ერთხელ კიდევ შეგვახსენებენ სიკეთესა და ბოროტებაზე, ღალატსა და ერთგულებაზე, სიყვარულსა და სიძულვილზე, შურსა და კეთილმოსურნეობაზე, თავდადებასა და გაუტანლობაზე, უქნარობასა და შრომისმოყვარეობაზე და სხვა.

ზნეობის კანონებისა და ნორმების ცოდნის გამოყენებას საზღვარი არა აქვს — იგი საჭიროა ყველასათვის ყოველდღიურად, ყოველ ფეხის ნაბიჯზე, მთელი სიცოცხლე.

ალბათ, არ შევცდები, თუ ვიტყვი, რომ თითოეული ქართველი ქალისა თუ კაცისათვის ზნეობრივი ნორმებისა და კანონების სისტემატური მიწოდება და შეხსენება, ხელს შეუწყობს მომავალი თაობის აღზრდის საქმეს, თითოეული ადამიანის განმენდასა და გასპეტაკებას, რაც დღევანდელობის გადაუდებელი მოთხოვნაა.

ᲘᲓᲘᲚᲘᲐ ᲓᲝᲚᲝᲚᲜᲐᲫᲔ-ᲨᲣᲠᲒᲐᲚᲘᲐ,
პედაგოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი.

ᲣᲪᲮᲝᲔᲚᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲘ

5 ᲡᲔᲥᲢᲔᲛᲑᲔᲠᲘ

ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲔᲓᲝ

ᲛᲘᲖᲜᲐᲜᲘ ᲓᲐ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲠᲔᲐᲚᲘᲖᲛᲘ

ᲤᲘᲜᲔᲗᲘᲡ გაზეთმა „ჰელსინგინ სანომატმა“ გამოაქვეყნა სტატია სათაურით „ბალტიისპირეთი ეძებს თავის გზას“, რომელშიც კერძოდ, ნათქვამია:

ადამიანთა ჯაჭვი, რომელიც, გადიოდა ესტონეთზე, ლატვიასა და ლიტვაზე, ბალტიისპირეთის ეროვნული გამოღვიძების ძალის შთამბეჭდავ დემონსტრაციად იქცა 50 წლის შემდეგ, რაც მოლოტოვმა და რიბენტროპმა დადეს საიდუმლო გარიგება ამ ხალხების მომავლის თაობაზე. ესტონეთის „რკინის ლედმა“ — მარია ლაურისტინმა ამ დემონსტრაციის აზრი ასეთნაირად გამოხატა: „მსოფლიო ხედავს, რომ ჩვენ, ბალტიისპირეთის სამი ხალხი, გაუტეხელნი ვართ“.

ბალტიისპირეთის ეროვნული გამოვლინება სწრაფად ვითარდება, თუ გავითვალისწინებთ, რომ ყველაფერი არსებითად მხოლოდ ორი წლის წინათ დაიწყო. ფრთხილი და გაუბედავი დასაწყისის შემდეგ ეროვნული მოძრაობა სამივე რესპუბლიკაში სულ უფრო მიზანმიმართული და მტკიცე ხდება. მიზნებს სულ უფრო აშკარად გამოხატული პოლიტიკური ხასიათი აქვს: ახლა მეტი თავისუფლება სურთ. ნამდვილი თავისუფლება ამავე დროს შეუძლებელია დამოუკიდებლობის გარეშე, ამბობს მ. ლაურისტინი. ამრიგად, საბოლოო ანგარიშით, ყოველივე გამიზნულია პოლიტიკური ან სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის მისაღწევად. ამას უკვე აშკარადაც კი ამბობენ.

ბალტიისპირეთის სახალხო ფრონტების საბჭოს ამასწინანდელ დეკლარაციაში ნათქვამია დამოუკიდებლობისაკენ დასაბრუნებლად „ბალტიისპირეთის მშვიდობიანი გზის“ შესახებ, რომელიც ბალტიისპირეთის რესპუბლიკების ინტერესების გარდა, საბჭოთა კავშირისა და ჩრდილოეთ ევროპის ინტერესებსაც შეესაბამება.

ესტონეთი, ლატვია და ლიტვა უკვე იყვნენ დამოუკიდებელი სახელმწიფოები. ამიტომ არის ბაზა დამოუკიდებლობისაკენ მათი დაბრუნებისათვის, მეორე მხრივ, არ შეიძლება თვალი დავხუჭოთ პოლიტიკურ რეალობაზე: ეს რესპუბლიკები დიდი სახელმწიფოს ნაწილებია, რომელსაც ისინი ისტორიულად წინათაც ეკუთვნოდნენ.

რეალურად თუ ვიმსჯელებთ, ესტონეთმა, ლატვიამ და ლიტვამ დამოუკიდებლობა შეიძლება მშვიდობიანი გზით მოიპოვონ მხოლოდ ქვეყნის ხელმძღვანელობასთან და სსრ კავშირის ხელისუფლების უმაღლეს ორგანოებთან ურთიერთშეთანხმებით. ამაკამად ძნელი სავარაუდებელია, რომ მოვლენების ასეთი განვითარება უახლოეს მომავალში შესაძლებელია. თუმცა როგორც ჩანს, არის საკავშირო სახელმწიფოს ფარგლებში თვითგამორკვევის უფლებათა საგრძნობი გაფართოების კარგი საწინდარი.

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ. „წარსულის ბოროტების შეგნება უნდა ერთიანდებდეს ადამიანებს და არა აცალკევებდეს მათ, საბჭოთა კავშირში მიმდინარე გარდაქმნის ნაწილია უფრო სრული ინფორმაციის მიღება იმის თაობაზე, რომ ნახევარი საუკუნის წინათ მოხდა უსამართლობა ქვეყნების მიმართ, რომლებიც დღეს საბჭოთა რეპუბლიკები არიან“, — განაცხადა ხაკდესის კორესპონდენტთან ინტერვიუში ცნობილმა ბრიტანელმა იურისტმა, იურისტ-დემოკრატთა საერთაშორისო ასოციაციის ვიცე-პრეზიდენტმა ჯ. პლეტამილსმა.

„არსებობს სწორი წესი, — განაგრძო მეცნიერმა, — ჯერ უნდა გიგიო, თუ რას ფიქრობენ ადამიანები თავის თავზე. საბჭოთა ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებში არსებული ვითარების მიმართ ეს ძალზე საიმედო დებულებაა, როგორც ეთვალინი ზოგადი სახელმძღვანელო მსჯელობისათვის. ჩემი აზრით, ადამიანებს სურთ მეტი კონტროლი გაუწიონ ეროვნული ცხოვრების ყველა მხარეს.

მე მგონია, რომ ამ რესპუბლიკების ხალხებს სურთ სსრ კავშირის შემადგენლობაში დარჩენა, მაგრამ მიიღონ მეტი ავტონომია, ამავე დროს დარწმუნებულნი იყვნენ ვარშავის ხელშეკრულების ორგანიზაციისა და ეკონომიკური ურთიერთდახმარების ფარგლებში საერთაშორისო შეთანხმებათა უპირატესობებში.

რაც შეეხება ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებში მიღებულ კანონებს ამომრჩეველთა უფლებების შესახებ, — თქვა ბოლოს ჯ. პლეტა-მილსმა, — მე მხარს ვუჭერ უფლებრივ თანასწორობას ყველასათვის, რასაც ჩვენ ვესწრაფვით, კერძოდ, თანამეგობრობის ფარგლებში“.

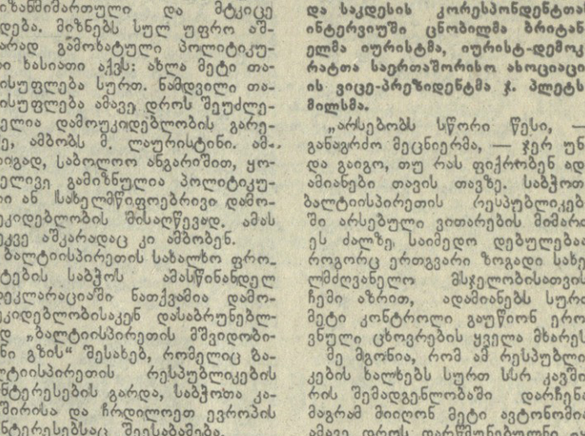

◆ ᲐᲡᲔ ᲐᲥᲕᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲘ ᲗᲔᲗᲠᲙᲐᲜᲘᲐᲜᲘ ᲣᲛᲪᲘᲠᲔᲡᲝᲑᲘᲡ ᲑᲐᲢᲝᲜᲝᲑᲐ ᲨᲐᲕᲙᲐᲜᲘᲐᲜ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲝᲑᲐᲖᲔ ᲐᲞᲐᲠᲢᲔᲘᲓᲘᲡ ᲡᲘᲡᲢᲔᲛᲐᲨᲘ ᲩᲘᲡᲗᲘᲡ ᲚᲝᲒᲝᲡᲚᲝᲒᲘᲔᲚ ᲛᲮᲐᲢᲕᲐᲠ-ᲙᲐᲠᲘᲙᲐᲢᲣᲠᲘᲡᲢᲡ ᲐᲜᲢᲝᲜ ᲙᲝᲢᲠᲘᲡᲐᲡ.

(ᲙᲐᲠᲘᲙᲐᲢᲣᲠᲐ ᲨᲔᲢᲐᲜᲘᲚᲘᲐ ᲐᲞᲐᲠᲢᲔᲘᲓᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲛᲓᲔᲒᲘ ᲡᲐᲣᲙᲣᲗᲔᲡᲝ ᲙᲐᲠᲘᲙ

ფაქტი * მოვლენა * კომენტარი

კერიის ერთგულება

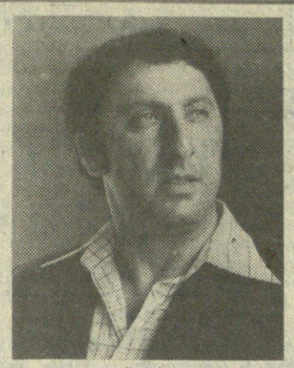

საქართველოს კერიფერიებში კულტურულ ატმოსფეროზე ბევრი რამ არის დამოკიდებული. დღეს, როდესაც განგაშის ზარებს ჩამოვკარით დემოგრაფიული ბალანსის კატასტროფული რღვევის გამო, დროა, ვირწმუნოთ, რომ რამდენიმე სერიოზულ მიზეზებს შორის უპირველესი მიზეზი ჩვენი სამშობლოს შესანიშნავი კუთხეების დაცარიელებისა, საღი სულიერი კლიმატის დეფიციტიც გახლავთ. ის რამდენიმე მიზეზიც უაღრესად მნიშვნელოვანია: ეკონომიკური ბაზისი და მისგან მომდინარე ცხოვრების პირობები, ურბანიზაცია... ყოველივე ეს პირდაპირ ერეკება მამაპაპური ეზოკარიდან ქართველობას. ემატება უამრავი სუბიექტური ფაქტორი, ბიუროკრატიული აპარატის უგულისყურობა და აი, გულისმომკვლელი სურათიც თვალწინაა.

ადამიანის არსებობა-სულიერი ცხოვრებაა. მისი სულიერი მოთხოვნილებანი სისტემატურ და უფაქიზეს ყურადღებას ითხოვს. ამტერმაც ვინც დღეს პერიფერიებში თავისი ხელოვნებით და ორგანიზატორული საქმიანობით სასურველ კულტურულ ამინდს ქმნის, უთუოდ დასაფასებელია, რადგან იგი დიდ ერთგულ საქმეს აკეთებს.

შალვა ჯაფარიძეს იცნობენ, როგორც შესანიშნავ ხელოვანს — კარგ მსახიობს, მომღერალს, ანსამბლის ხელმძღვანელს, უნიკალური რაჭული სტვირის ოსტატს. შესანიშნავი გარეგნული მონაცემებიც უწყობს ხელს, მეტი მომხიბვლელობა და მიმზიდველობა მიანიჭოს თავის საქმეს.

შალვა ჯაფარიძის შესახებ ბევრი თქმულა რესპუბლიკის ჟურნალ-გაზეთებში, ბევრჯერ წარმდგარა თავისი ანსამბლით დედაქალაქის სცენაზე და მოუხიბლავს მსმენელი, საქართველოს საზღვრებს გარეთაც არაერთხელ დაუტკბია იგი.

მაგრამ მე დღეს მინდა წამოვსწიო მისი მოღვაწეობის ერთი განსაკუთრებული ნიშანი. ძმასთან, ცნობილ სახალხო არტისტ გიგა ჯაფარიძესთან ერთად თავის შობლიურ კუთხეში, რაჭაში იგი ეწევა ჩვენგან ჯერ კიდევ დაუფასებელ მოღვაწეობას — კულტურას ქმნის პერიფერიაში.

ცხადია, მიამიტობა იქნებოდა გვეფიქრა, თითქოს რაჭას დაცარიელებისაგან ეს კულტურა იხსნიდეს, მაგრამ მე ღრმად მწამს, თუ ხელოვნებამ არ დაგვირგვინა, ცხოვრების იდეალური პირობებიც რომ შეიქმნას რაჭაში, ქალაქისაკენ ლტოლვის პროცესს მაინც ვერ შევწყვეტთ. სულიერ შიმშილს მეოცე საუკუნის ადამიანი ვერ ეგუება!

შალვა ჯაფარიძის წყალობით ონის სახალხო თეატრი ხშირად სავსეა მაყურებლით. უყვართ მისი ხელოვნება, რადგან იგი ესადაგება მაყურებლის მისწრაფებებს და ინტერესებს, რადგან იგი უპასუხებს ადამიანთა სულში წამოჭრილ კითხვებს, შეესატყვისება მათ გემოვნებას.

რაჭველი მაყურებელი შალვა ჯაფარიძის წყალობით არ არის მარტო მაყურებელი. იგი უკვე ატმოსფერად მონაწილეობს გაჩაღებულ კულტურულ ცხოვრებაში, იგი აღზრდილია კარგ პარტნორად. ეს ისეთი ცხოველი კონტაქტი გახლავთ, რომელიც კვებავს შემოქმედებით ენთუზიაზმს. შალვა ჯაფარიძის გარშემო შემოკრებილია სცენის ხანდაზმული მოღვაწენიც და ნიჭიერი ახალგაზრდობაც, მთელი გულით მსახურებენ ხელოვნების ურთულეს საქმეს. აღეფთვის, ფეთქავს მათი ფანტაზია, კოცონი გაჩაღებულია, პროგრამა მრავალფეროვანია... და მოდის მაყურებელი და უყვარს რაჭველ კაცს თავისი კუთხის ხელოვნება. იგია დიდი ნიშანი მისი ღირსეული არსებობისა. და დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას, რომ ბევრი გადაარჩინა ქალაქისაკენ გაქცევას კულტურული ცხოვრების ამ კეთილმა კოცონმა, ბევრი მიიზიდა თავის გარშემო, მიაწოდა ე. წ. სულიერი საზრდო.

შალვა ჯაფარიძეს ორმოცდაათი წელი შეუსრულდა. დრომ გაიარა დიდ ჯაფაში, წვასა და დაგვაში. ბევრი რამ აკლდა, ბევრჯერ უჭირდა, დიდი იყო ცდუნებაც დედაქალაქში გადმობარგებისა, მაგრამ უნდა ვთქვათ, რომ პირდაპირ ფანატიკურია მისი ერთგულება და სიყვარული შობლიური კუთხისადმი. მაღალია მისი მიზანი— არ დაანებოს თავისი მხარე სულიერ ვაკუუმს. ეს კი თავისთავად ნიშნავს საქართველოსადმი განუსაზღვრელ სიყვარულს.

დიდი გეგმები აქვს, ღმერთმა ხელი მოუმართოს, მე კი დღეს აქამდე ასე ნაყოფიერად გამოვლილ და შინაარსიანად დახარჯულ დროს ვულოცავ მას. ეს დრო ჭეშმარიტად მამულიშვილური ნაღვაწით არის დამშვენებული.

ჯანსულ ღვინჯილია.

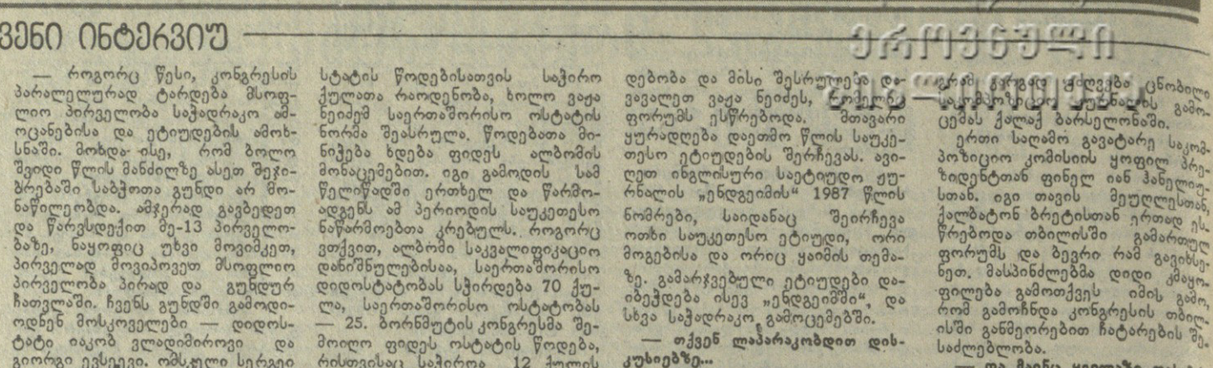

ჩვენი ინტერვიუ

ინგლისის ქალაქ ბორნმუტში დამთავრდა საერთაშორისო საბადრაკო ფედერაციის მუდმივი საკომპოზიციო კომისიის მორიგი კონგრესი. მასში მონაწილეობდა სსრ კავშირის საბადრაკო ფედერაციის ცენტრალური საკომპოზიციო კომისიის თავმჯდომარე, საერთაშორისო დიდოსტატი საბადრაკო კომპოზიციაში ბია ნადარეიშვილი. გამოჩენილი ქართველი ეტიუდისტი დღეს „კომუნისტის“ სტუმარია და გვიამბობს დიდ ბრიტანეთში მომხდარ ამბებზე.

— თუ არ ვცდებით, ეს თქვენი, როგორც საბჭოთა საკომპოზიციო ხელოვნების თავეკაცის, პირველი გასვლაა საერთაშორისო ფორუმზე. კმაყოფილი ხართ თუ არა მიღწეულით?

— შეიძლება პირდაპირ და გადაუჭარბებლად ითქვას, რომ დასაწყისი ფეხბედნიერი გამოდგა. ყოველ შემთხვევაში, ასეთი შეფასება მივიღეთ მოსკოვში დაბრუნების შემდეგ.

— სანამ უშუალოდ შედეგებზე გისაუბრებდეთ, ხომ არ შევახსენოთ მკითხველს, სად და როგორ ტარდება ფიდეს მუდმივი საკომპოზიციო კომისიის კონგრესები, რა საკითხებს წყვეტენ მათზე?

— მართალია, საკომპოზიციო კომისია შედის ფიდეს შემადგენლობაში, მაგრამ ავტონომიის უფლებით. ეს იმის ნიშნავს, რომ ჩვენ ასე თუ ისე საკუთარი თავის ბატონ-პატრონები ვართ. როცა ვამბობ ჩვენ-მეთქი, ვგულისხმობ მსოფლიოს 24 ქვეყნის საბადრაკო კომპოზიციის წარმომადგენლებს, რომლებიც თავიანთ თავყრილობაზე ყოველწლიურად მორიგეობით იკრიბებიან სხვადასხვა ქვეყანაში. საბჭოთა კავშირში ასეთი ფორუმი ორჯერ ჩატარდა, 1961 წელს მოსკოვში და 1975 წელს თბილისში. ამჯერად რიგით 32-ე კონგრესს მასპინძლობდა ინგლისი. მასში მონაწილეობისათვის 18 აგვისტოს მოსკოვიდან გაემგზავრა საბჭოთა დელეგაცია მვიდი კაცის შემადგენლობით. შეჰყავს პრეზიდენტი და სამი ვიცეპრეზიდენტი. მათი არჩევნები ხდება ოთხ წელიწადში ერთხელ. მომავალი ასეთი არჩევნები მოეწყობა გაისად მორიგ კონგრესზე, რომელიც ესპანეთის საკურორტო ქალაქ ალიკანტეში გაიმართება. რაც შეხება 1991 წლის კონგრესს, მას წესით სსრ კავშირმა უნდა უმასპინძლოს, კერძოდ, ლაპარაკი იყო თბილისზეც, რომლის კანდიდატურას დელეგატთა უმრავლესობა კმაყოფილებით შეხვდა. ეტყობა, 1975 წელმა თავისი ნათელი კვალი დატოვა. ვნახოთ, დაველოდოთ საბოლოო გადაწყვეტილებას.

— ახლა ყველაზე მნიშვნელოვანის შესახებ, რაც ინგლისში მოხდა.

— როგორც წესი, კონგრესის პარალელურად ტარდება მსოფლიო პირველობა საბადრაკო ამოცანებისა და ეტიუდების ამოხსნაში. მოხდა ისე, რომ ბოლო შვიდი წლის მანძილზე ასეთ შეჯიბრებაში საბჭოთა გუნდი არ მონაწილეობდა. ამჯერად გავბედეთ და წარვსდექით მე-13 პირველობაზე, ნაოფიც უხვი მოვიმკეთ, პირველად მოვიპოვეთ მსოფლიო პირველობა პირად და გუნდურ ჩათვლაში. ჩვენს გუნდში გამოდიოდნენ მოსკოველები — დიდოსტატი იაკობ ვლადიმიროვი და გიორგი ევსეევი. ობსკული სერგეი რუმიანცევი. მათ გუნდურ ჩათვლაში 180 შესაძლებლიდან 158 ქულა მოაგროვეს. მეორე ადგილი წილად ხვდათ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის წარმომადგენლებს — 152, მესამე ფინელებს — 148 ქულა. პირად პირველობაზე ტოლი არ ჰყავდა გ. ევსეევს, რომელმაც უახლოეს მეტოქეს ხუთი ქულით გაუსწრო. ამ შედეგისათვის მას მიენიჭა საერთაშორისო ოსტატის წოდება. თუ იგი გაისადაც ასეთივე შედეგს უჩვენებს, მაშინ მიენიჭება საერთაშორისო დიდოსტატის წოდება საბადრაკო ამოცანების და ეტიუდების ამოხსნაში.

— მსოფლიოში სახელგანთქმული ქართული საეტიუდო სკოლა ამჯერად ჩრდილში ხომ არ აღმოჩნდა?

— პირიქით, მეტად სასიხარულოა, რომ დავით გურგენიძემ დააგროვა საერთაშორისო დიდოსტატის წოდებისათვის საჭირო ქულათა რაოდენობა, ხოლო ვაჟა ნეიძემ საერთაშორისო ოსტატის ნორმა შეასრულა. წოდებათა მინიჭება ხდება ფიდეს ალბომის მონაცემებით. იგი გამოდის სამ წელიწადში ერთხელ და წარმოადგენს ამ პერიოდის საუკეთესო ნაწარმოებთა კრებულს. როგორც ვთქვით, ალბომი საკვალიფიკაციო დანიშნულებისაა, საერთაშორისო დიდოსტატობას სჭირდება 70 ქულა, საერთაშორისო ოსტატობას — 25. ბორნმუტის კონგრესმა შემოიღო ფიდეს ოსტატის წოდება, რისთვისაც საჭიროა 12 ქულის მოგროვება.

ფიდეს ალბომის მიხედვით საერთაშორისო დიდოსტატის ნორმა შეასრულა აგრეთვე ვიქტორ ჩეპიენმა, ხოლო საერთაშორისო ოსტატისა — ვაჟას გარდა კიდევ შვიდმა საბჭოთა კომპოზიტორმა. ორმა ჩვენი ქვეყნიდან დაიმსახურა საერთაშორისო არბიტრის წოდება. ასე რომ, ნადავლი საკმაოდ ძვირფასი და მნიშვნელოვანია.

— როგორც ცნობილია, შარშან ბუდაპეშტის კონგრესზე შეიქმნა საეტიუდო ქვეკომისია თქვენი თავმჯდომარეობით, ამჯერად რა საკითხები განიხილეთ?

— ინგლისში ჩემს გარდა იყვნენ ქვეკომისიის წევრები — ინგლისელი ჯონ როიკროფტი, რუმინელი ვიოჯილ ნესტორესკუ, შვედი ლარს ფალკი, პოლონელი იან რუსენეკი. სხდომაზე შევქმენით ქვეკომისიის მდივნის თანამდებობა და მისი შესრულება დავავალეთ ვაჟა ნეიძეს, ... — საკომპოზიციო ... ფორუმს ესწრებოდა. მთავარი ყურადღება დაეთმო წლის საუკეთესო ეტიუდების შერჩევას. ავიღეთ ინგლისური საეტიუდო ჟურნალის „ენდგეიმის“ 1987 წლის ნომრები, საიდანაც შეირჩევა ოთხი საუკეთესო ეტიუდი, ორი მოგებისა და ორიც ყაიმის თემაზე. გამარჯვებული ეტიუდები დაიბეჭდება ისევ „ენდგეიმში“, და სხვა საჭადრაკო გამოცემებში.

— თქვენ ლაპარაკობდით დისკუსიებზე...

— დიახ, აზრთა დიდი სხვადასხვაობა იგრძნობოდა მსაჯობასთან დაკავშირებით. პაექრობა ორი დღე გრძელდებოდა. დაინიშნა

ფეხბურთელი დასაწყისი

ჰყავს პრეზიდენტი და სამი ვიცეპრეზიდენტი. მათი ... — ... ...